

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Programové obdobie 2015-2021

Trebušovce

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

Obsah

1. Úvod	3
1.1. Význam a postavenie PHSR	3
1.2. Vízia	5
1.3. Vzťah PHSR obce k ostatným koncepčným dokumentom	6
1.4. Metodika spracovania PHSR obce Trebušovce	10
ANAKYTICKO- STRATEGICKÁ ČASŤ	12
2. Charakteristika obce	12
3. Sociálne a ekonomické východiská	19
4. Socio – ekonomická analýza	20
5. Analýza realizovaných opatrení	46
6. SWOT analýza	47
7. Hlavné faktory rozvoja	51
8. Stratégia rozvoja obce	52
9. Priority obce	53
PROGRAMOVÁ A REALIZAČNÁ ČASŤ	55
10. Opatrenia a aktivity	55
11. Opis rozvojovej stratégie	71
PERSONÁLNE A FINANČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE	72
12. Zabezpečenie realizácie PHSR	72
13. Monitorovanie a hodnotenie PHSR	75
14. Záver	77
Použitá literatúra a zdroje	78
Príloha	79

1. Úvod

Vláda SR v roku 2008 prijala nový zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý vytvára priestor a podmienky na efektívnejšie usmerňovanie a uskutočňovanie regionálnej politiky a vo väčšej miere ako doteraz platná legislatíva umožňuje obciam využívať svoje kompetencie na prospech svojho rozvoja.

Podľa § 5 Zákona NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja sa podpora regionálneho rozvoja sa vykonáva podľa Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, ako aj programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Podľa § 8 vyššie uvedeného zákona „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.“

Prostredníctvom programu sociálneho a ekonomického rozvoja, ktorý je jedným z programových dokumentov, sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja a súčasne vytvára predpoklady na možnosť širšieho zapojenia sa do procesu čerpania prostriedkov z EU.

1.1. Význam a poslanie PHSR

Program sociálneho rozvoja a hospodárskeho rozvoja (PRO) obce Trebušovce je programovým dokumentom vypracovaný na obdobie rokov 2015 - 2021. Tento dokument na základe celkovej analýzy a SWOT analýzy určuje hlavné smery rozvoja obce. Stratégiou rozvoja obcí sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a podnikateľskú sféru.

PHSR obsahuje päť základných častí: analytickú, strategickú, prograovú, realizačnú a finančnú. Za jeho vypracovanie a realizáciu je zodpovedná obec. Cieľom je sformulovať takú predstavu smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické sociálne záujmy jej občanov a zároveň je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, stratégiou rozvoja príslušného mikroregiónu, prípadne rezortnými

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia, kultúrneho dedičstva a podobne.

Cieľom je zmapovanie sociálno-ekonomickej priestorovej štruktúry obce a na základe výsledkov týchto analýz vytvoriť PHSR územia, ktorý bude základným strednodobým programovým dokumentom na podporu regionálneho rozvoja na úrovni obce. Je to strednodobý program cielených opatrení na stimuláciu ekonomického a sociálneho rozvoja. Stanovuje hlavné smery rozvoja, formuluje strategické ciele a definuje úlohy a prvoradé potreby pre zabezpečenie rozvoja uvedených oblastí. Ciele a úlohy harmonizuje tak, aby prinášali všestranný rozvoj obce.

PHSR zabezpečuje kontinuitu rozvoja obce a je užitočným nástrojom na koordináciu prioritných rozvojových zámerov v obci (verejných aj súkromných). PHSR slúži na oživenie rozvoja, ale aj na získavanie prostriedkov potrebných na ich realizáciu. Je to stratégia cielených opatrení územia, ktorá bude priebežne aktualizovaná a dopĺňovaná.

1.2. Vízia

Víziou obce je zabezpečiť hospodársky a ekonomický rast pri dodržaní podmienok trvaloudržateľného rozvoja a využitií obnoviteľných zdrojov energie, kvalitné zabezpečenie životných potrieb obyvateľstva v kontexte zachovania a rozvoja kultúrnych tradícií a zvykov v obci využívajúc úzku spoluprácu verejného, neziskového i podnikateľského sektoru a občanov.

Víziou obce Trebušovce do roku 2021 je hospodársky a sociálny rast obyvateľstva, spoločnosť so zabezpečenou infraštruktúrou a vybavením, s kultúrno-spoločenskými a športovými aktivitami.“

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je súhrn všetkých aktivít súkromného a verejného sektora, pre vytvorenie dobre fungujúcich a zdravých vzťahov v obci v záujme jej nového rozvoja, ale zároveň i v záujme jej revitalizácie t.j. obnovy existujúceho. Pritom zachováva pôvodnú originalitu a špecifickosť územia obce. Obce nemajú dostatok finančných prostriedkov na územnú a projektovú prípravu na vypracovanie štúdií realizácie. Ďalšími problémami sú nedostatočne odborné profesionálne kapacity, nízky stupeň spolupráce inštitúcií a partnerov, rozdrobenosť úsilia aktérov, nepripravenosť plánov, programov a projektov.

Dosiahnutím stanovených cieľov sa zlepší miestna infraštruktúra, podporí sa rozvoj miestneho vidieckeho podnikania, vytvorenie nových pracovných príležitostí, poskytnú sa kvalitnejšie základné služby samotnému obyvateľstvu i návštevníkom vidieka, čo v dôsledku prispeje k rozvoju vidieckeho turizmu v obci a zvýši sa atraktivita obce, okolitých obcí i regiónu.

Marek Krnáč
starosta obce

1.3. Vzťah PHSR obce k ostatným koncepcným dokumentom

Prostredníctvom PHSR bude obec Trebušovce naplňovať svoje rozvojové plány, a tým zabezpečovať svoj rozvoj v budúcnosti. Dokument predstavuje súbor prioritných oblastí, opatrení a cieľov smerujúcich k oživeniu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Trebušovce je východiskom tvorby územnoplánovacej dokumentácie.

Jednotlivé rozvojové oblasti, plány, aktivity, ciele a PHSR obce sú v súlade so strategickými rozvojovými dokumentmi:

Dokumenty nadnárodnej úrovne:

- **Stratégia Európa 2020**

Európa 2020 je desaťročná stratégia Európskej únie v oblasti rastu. Nezameriava sa však iba na prekonanie krízy, ale jej cieľom je odstrániť nedostatky aktuálneho rastového modelu a vytvoriť podmienky pre taký typ rastu, ktorý je inteligentnejší, udržateľnejší a inkluzívnejší. Na účely hodnotenia pokroku bolo v rámci stratégie nastavených päť hlavných cieľov, ktoré by EÚ mala splniť do roku 2020. Týkajú sa zamestnanosti, vzdelávania, výskumu a inovácie, sociálneho začlenenia a chudoby a oblasti klímy a energetiky

Základom stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority:

- Inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii.
- Udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje.
- Inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

- **Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020**

Partnerská dohoda Slovenskej republiky (PD SR) na roky 2014 – 2020 je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika za účasti partnerov v súlade s prístupom viacúrovňového riadenia a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov Európskych štrukturálnych a investičných fondov za účelom dosahovania cieľov stratégie Európa 2020.

Úlohou PD SR je definovať strategický prístup na riešenie identifikovaných disparít a rozvojových potrieb, ktoré v súčasnosti bránia dostatočne naplniť stratégiu inteligentného, udržateľného inkluzívneho rastu a zvyšovať kvalitu života.

Hlavným cieľom PD SR je zvyšovanie kvality života obyvateľov SR prostredníctvom vytvárania nových pracovných miest, inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.

Priority pre financovanie:

1. Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie,
2. Infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť,
3. Rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce,
4. Trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov,
5. Moderná a profesionálna verejná správa.

Operačné programy (OP)

1. **Výskum a inovácie (VaI)** – špecifická priorita: Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií, podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií, Zlepšiť dostupnosť, využívanie a kvalitu informačno-komunikačných technológií. Zvýšenie konkurencie schopnosti malých a stredných podnikov, poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH), Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania.
2. **Integrovaná infraštruktúra (II)** – špecifická priorita: Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach,
3. **Ľudské zdroje (EZ)** – špecifická priorita: Podpora udržateľnosti a kvality zamestnanosti a mobility pracovnej sily Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácie. Investície do vzdelávania, rozvoja schopností a celoživotného vzdelávania.
4. **Kvalita životného prostredia (KŽP)** – špecifická priorita: Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch. Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov. Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzanie a riadenie rizika.
5. **Efektívna verejná správa (EVS)** – špecifická priorita: Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania akvality. Posilnenie inštitucionálnych kapacít verejných orgánov a zainteresovaných strán a efektívnosť verejnej správy.
6. **Integrovaný ROP (IROP)** – špecifická priorita: Regionálna infraštruktúra a politika.

Dokumenty národnej úrovne

- **Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR SR) na roky 2014 – 2020**

Národná stratégia je východiskový strategický dokument, ktorého cieľom je komplexne určiť strategický prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v SR. Jej úlohou je pre región na úrovni NUTS 3:

- identifikovať jeho vnútorný potenciál a špecifikovať jeho možnú konkurencieschopnosť v rámci SR,
- charakterizovať jeho špecifické stránky a z nich vyplývajúce hlavné konkurenčné výhody v rámci SR ako aj v európskom kontexte,
- určiť jeho rozvojové strategické ciele a priority.

Národná stratégia bola vypracovaná v súlade s inými strategickými a koncepčnými dokumentmi, napr. v oblasti politiky súdržnosti nadväzuje na Národný strategický referenčný rámec SR 2007 - 2013 (vrátane operačných programov), v oblasti územného rozvoja je koordinovaná súbežne s aktualizáciou KURS 2001. Národná stratégia tiež vychádza z Lisabonskej stratégie EÚ a jej rozpracovania pre Slovensko v rámci dokumentov, ako je Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010, Národný program reforiem SR a Modernizačný program Slovensko 21.

NSRR je zároveň východiskový dokument pre spracovanie nového programového dokumentu na využívanie finančných prostriedkov z fondov EÚ po roku 2013.

V súlade s Lisabonskou stratégiou, v ktorej je stanovený cieľ vytvoriť konkurencieschopnú, pracovné miesta vytvárajúcu a na poznatkoch založenú ekonomiku, ktorá je charakterizovaná rastom, sociálnou súdržnosťou a úctou k životnému prostrediu, bude potrebné i naďalej v Slovenskej republike zamerať pozornosť na rozvoj: ľudských zdrojov, podnikateľského prostredia, vedy, výskumu a inovácií, životného prostredia.

Strategickým cieľom NSRR je „Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov pri súčasnom zvyšovaní kvality života ich obyvateľov a pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja.“

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

Dokumenty regionálnej úrovne:

1. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK) na roky 2015-2023.

Cieľom dokumentu je na základe komplexnej analýzy územia, jeho silných a slabých stránok, identifikovaných rozvojových potrebách stanoviť stratégiu jeho ďalšieho rozvoja v rôznych oblastiach tak, aby bol zabezpečený optimálny hospodársky a sociálny rozvoj územia s cieľom jeho vyváženého a udržateľného rozvoja. Ciele sú definované v troch strategických oblastiach :

2. Konkurencieschopná ekonomika
3. Zdravé a adaptabilné prostredie
4. Lepšia kvalita života.

1.4. Metodika spracovania PHSR obce Trebušovce

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je účelovo spracovaný, najmä z hľadiska cieľov a priorít rozvoja SR a možností využívania fondov EÚ. Postup spracovania PHSR je v súlade s Metodickou príručkou uverejnenou Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja.

Podľa § 8 Zákona NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja PHSR obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

Analyticko-strategická časť obsahuje najmä:

- a) súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce,
- b) hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce,
- c) analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce,
- d) určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- e) stratégiu rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce,
- f) analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Programová a realizačná časť obsahuje najmä:

- a) zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- b) inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- c) finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- d) systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,
- e) časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021 Trebušovce

Samotnú chronológiu prípravy a vypracovania možno popísať nasledovne:

ANALYTICKO – STRATEGICKÁ ČASŤ

- Charakteristika obce
- **Sociálne a ekonomické východiská**
- Vypracovanie **socio-ekonomickej analýzy obce**, v ktorej boli identifikované tendencie súčasného socio-ekonomického vývoja obce. Analýza bola zameraná na oblasti: rozvojový potenciál, ľudské zdroje, ekonomika, občianska vybavenosť, vzdelávanie a kultúra a životné prostredie.
- Vypracovanie **analýzy realizovaných opatrení**, v rámci ktorej sa zhodnotili doterajšie skúsenosti predstaviteľov obce s implementáciou programov a podporou regionálneho rozvoja.
- Vyhotovenie **SWOT analýzy**.
- Určenie **hlavných faktorov rozvoja**, vychádza z identifikácie hlavných problémov, ktoré PHSR rieši a určenia potenciálu pre toto riešenie.
- **Definovanie samotnej stratégie**. Tento bod priamo nadväzuje na SWOT analýzu s cieľom odstrániť, alebo zmierniť identifikované disparity pomocou využitia potenciálu reprezentovaného určenými faktormi rozvoja.
- Vymedzenie opatrení a aktivít. Vychádza zo strategickej vízie obce, výsledkov analýz a stratégie PHSR. V rámci aktivít ide o činnosti, ktoré budú v rámci vymedzených opatrení podporené. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority.

PROGRAMOVÁ A REALIZAČNÁ ČASŤ

- **Realizačná časť** – obsahuje definíciu jednotlivých priorít, plánov a opatrení.
- Definovanie merateľných ukazovateľov a **opis rozvojovej stratégie**.

PERSONÁLNE A FINANČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE

- Schvaľovanie a publikovanie PHSR

V rámci samotnej prípravy PHSR prebiehalo zhromažďovanie aktuálnych informácií a dokumentov, spracovanie, porovnávanie a hodnotenie informácií, organizačné zabezpečenie a spracovanie získaných podkladov obce.

Dôvodom pre vypracovanie programu rozvoja bola potreba komplexného strategického rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj aspekty sociálneho, ekonomického, kultúrneho a inštitucionálneho rozvoja, ktoré v územnom pláne nie sú riešené. Preto sa pre obdobie nasledujúcich 7 rokov, t.j. s platnosťou do roku 2021 vypracúva nový komplexný plánovací dokument spĺňajúci aktuálne kritériá strategického plánu pre úroveň miestnej samosprávy, ktorým je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

ANALYTICKO- STRATEGICKÁ ČASŤ

2. Charakteristika obce

Základné údaje obce

Obec:	Trebušovce
Sídlo obecného úradu:	Obec Trebušovce, Trebušovce 33, 991 27 Kamenné Kosihy
Telefón:	+421474894103
Web:	www.trebusovce.sk
Mail:	obec@trebusovce.sk
Administratívne začlenenie:	
Kraj:	Banskobystrický
Okres:	Veľký Krtíš
Mikroregión:	Hontiansko - Novohradský, Mikroregión krtíšskeho poiplia
IČO:	00 647 616
DIČ:	2021173429
Kód obce:	516457
Počet obyvateľov:	201
Rozoha:	950 ha
Nadmorská výška:	163 m.n.m.
Prvá písomná zmienka:	v roku 1247
Starosta:	Marek Krnáč
Počet poslancov:	5

Geografická charakteristika

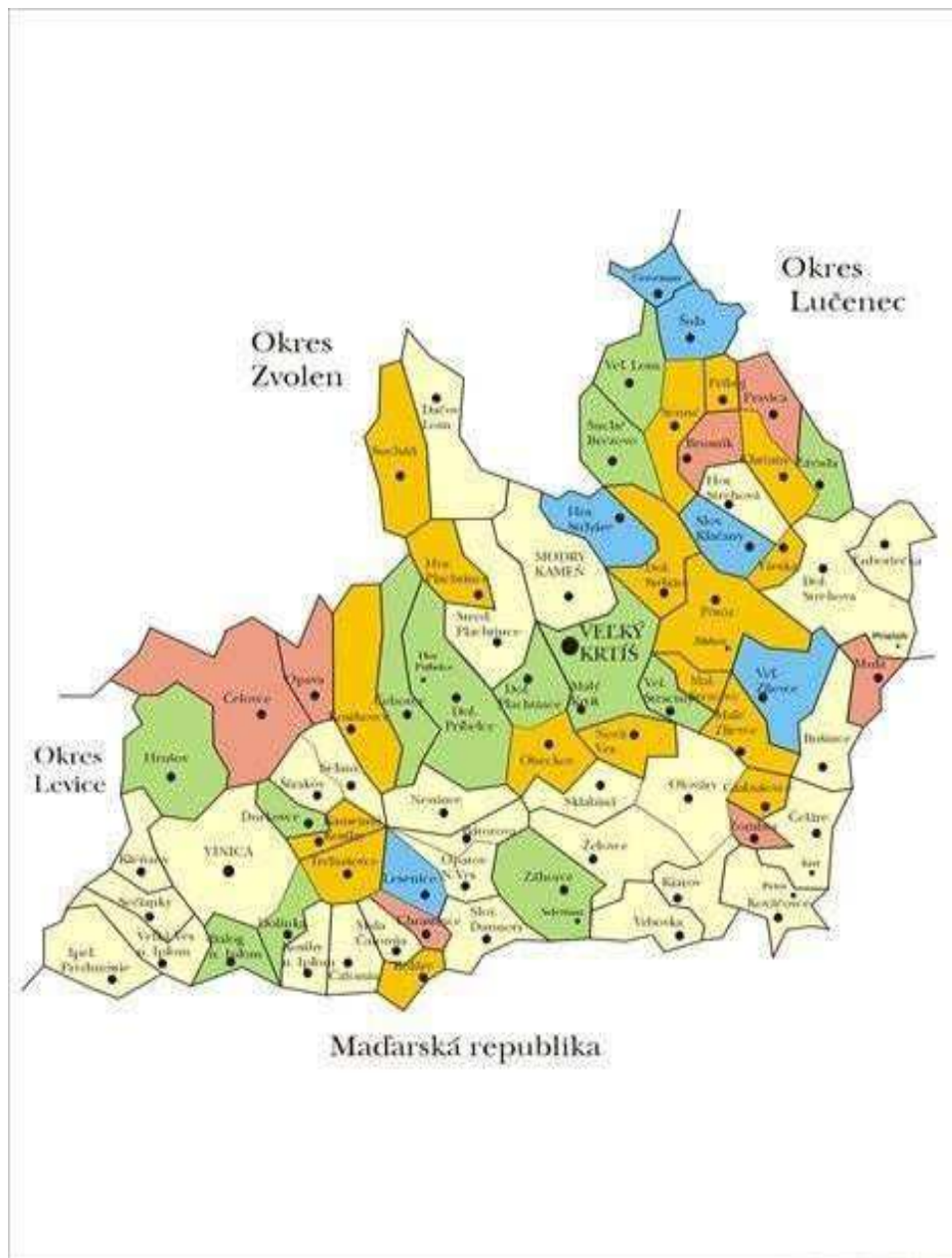
Okres Veľký Krtíš sa nachádza v južnej časti Banskobystrického kraja. Na juhu susedí s Maďarskou republikou, na východe s okresom Lučenec, na severe s okresmi Detva, Zvolen a Krupina a na západe s okresom Levice. Okres vznikol v roku 1968 začlenením niekoľkých obcí, ktoré po zrušení okresu Modrý Kameň patrili do okresov Lučenec a Zvolen. Okres sa rozprestiera z juhu v priestore vymedzenom riekou Ipel', ktorá súčasne tvorí štátnu hranicu s Maďarskou republikou a zo severu Krupinskou planinou. Okres svojou rozlohou 848 km² patrí medzi stredne veľké okresy s počtom obyvateľov 45 562 k poslednému sčítaniu v roku 2011. Hustota osídlenia je 53,8 obyvateľa/km², oproti hustote 110,84 obyvateľa/km² v rámci Slovenska je polovičná. Okres leží v strede osi Východ – Západ, Bratislava – Košice a osi Juh – Sever, Budapešť – Banská Bystrica – Varšava, pričom Budapešť je

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

vzdialené len 86 km. Tento potenciál je dosiaľ nevyužitý pretože okres leží mimo hlavných dopravných tepien, či už cestnej alebo železničnej siete. Poloha na mikroregionálnej úrovni je nasledovná: najexponovanejšou časťou je mesto Veľký

Krtíš, ktoré spolu s mestom Modrý Kameň a obcou Malý Krtíš tvoria vlastne súvislé priemyselné centrum okresu.

Obec Trebušovce v rámci okresu Veľký Krtíš

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Obec Trebušovce leží v južnej časti stredného Slovenska, vo vzdialenosti 8 km od slovensko-maďarských štátnych hraníc. Najbližšie sa nachádzajúcou riekou je pohraničná rieka Ipeľ, vo vzdialenosti 8 km. Obec leží v nadmorskej výške 190 m. Obec patrí k okresu V. Krtíš a do vyššieho územného celku Banskobytrického samosprávneho kraja. Obec hraničí na severe s obcou Kamenné Kosihy, na východe s obcou Lesenice a Chrastince, na juhu s obcami Malá Čalomija, Veľká Čalomija a Kosihy nad Ipľom, na juhozápade s obcou Dolinka, na západe s obcami Vinica a Ďurkovce.

Geografická poloha obce vysvetľuje dominanciu poľnohospodárskej výroby. Hlavnou činnosťou miestnych obyvateľov je poľnohospodárska činnosť. Hlavné plodiny orných pôd sú najmä obilniny: pšenica, raž, jačmeň, ovos, kukurica, zemiaky, cukrová repa a ďatelina. Obec leží v menšej nížine, ktorú lemujú tri vŕšky – na severovýchode – Cseres, na juhu – Fityka a na západe – Jesztreg. Okolie obce je lemované horami, v ktorých sa nachádza nasledovný druh zveri: líšky, srnky a diviaky, ktoré spôsobujú veľké škody najmä v poľnohospodárstve.

Celková výmera katastrálneho územia obce je 9 481 456m². Do vlastníctva obce patrí 4 994 180 m² ornej pôdy, vinice 405 020m², záhrady tvoria 108 719m², ovocné sady 75 365m², trvalé trávne porasty 1 049 375m², lesné pozemky 2 353 000m², vodné plochy 43 407m², zastavané plochy 270 572m² a ostatné plochy tvoria 181 818m².

Rozloženie obce Trebušovce

História obce Trebušovce

Podľa prvej písomnej zmienky z r. 1247 o obci sa evidujú nasledovné údaje: Trebušovce, maďarská obec so 47 domami a 284 rímsko-katolíckymi veriacimi, tieto sú spomínané vo viacerých 100-ročných listinách. Obec sa spomína tiež v r. 1260, v súvislosti s maďarským kráľom Béloom IV. Ďalšia zmienka pochádza z r. 1295, kedy sa obec zaraďuje medzi väčšie obce kraja. Vtedajšími zemepánmi boli príslušníci rodu „Terbegeczí“. Po nich sa spomínajú zemepáni – rod Bakó - až v 17. stor. Od r. 1860 sa vystriedalo v obci viacero zemepánov. Medzi inými Pongrácz László, Lónyai Menyhért, barónka Flödnikné, Okolicsányi János, rodina Würtzler. Naposledy tu evidujú svoje majetky rodiny Plachy a Vajda.

Rímsko-katolícky kostol sa vystaval v r. 1791, podľa ústnych údajov na mieste bývalého cintorína. Nový kostol dal vystavať Pongrácz László. Farnosť sa už v tom čase nachádzala v Kamenných Kosihách.

V období medzi turecko-tatárskymi vojnami tu vlastnila rodina Terbegeczí na lokalite „Cseres“ nádherný kaštieľ a krásne zariadenú anglickú záhradu. Predpokladá sa, že tieto pamiatky boli zničené počas turecko-tatárskych nábojov.

Obdobie stredoveku sa v súvislosti s obcou nezaznamenáva v žiadnych dokumentoch. Predpokladá sa, že už v tomto období v obci stál rímsko-katolícky kostol. Túto domnienku podkladajú písomné dokumenty z r. 1425, v ktorých sa spomínajú patróni kostola – sv. Peter a sv. Pavol.

V r. 1791 sa postavil rímsko-katolícky kostol, ktorý bol v r. 1963 vyhlásený za kultúrnu pamiatku. Väčšina obyvateľstva sa hlásila aj v minulosti k rímsko-katolíckemu náboženstvu. V 2. pol. 19. storočia sa vytvorila v obci pomerne silne zastúpená evanjelická obec, ktorá si založila vlastnú evanjelickú školu.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

V 16. stor. zdedil Dubravitzky János menší majetok v Trebušovciach, ale on sám zostal so svojou rodinou v Körmöcbánya (Kremnica). Trebušovské staré majetky prebral v 1. polovici 19. stor. Dubravitzky Antal János a neskôr jeho deti: Lajos, Imre Antal, Antal. Údaje z tohto obdobia sú k dispozícii v knihe „Hontvármegye története“, podľa ktorej tu bola v r. 1830 veľmi slabá úroda a všade vládol hladomor. Okrem toho sa k tomu v r.1831 pridružila ázijská cholera. V obci Trebušovce zomrel každý piaty obyvateľ.

V r. 1958 sa založilo celoobecné jednotné roľnícke družstvo, kde členovia hospodárili kolektívnym spôsobom. Ešte v r. 1961 sa eviduje v obci budova miestneho národného výboru spolu s kultúrnym domom (starý veľkostatkársky kaštieľ), jednotriedna škola s ročníkmi 1. - 5., s vyučovacím jazykom maďarským, ktorá bola postavená v r. 1912/13.

Značná časť obyvateľstva sa zaoberala i v minulosti poľnohospodárstvom. Zoznam starých usadlostí z konca 19. stor. je vydaný v publikácii „Gazdaczímtár“, pochádzajúcej z r. 1897. Viacero miestnych obyvateľov slúžilo na fronte v 1. aj v 2. svetovej vojne.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Heraldické znaky obce

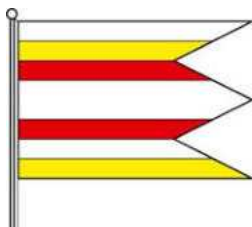
Vzhľadom na skutočnosť, že na Slovensku je veľmi veľké množstvo obcí s v podstate rovnakými znameniami, v ktorých sa obmieňajú motívy lemeša, čeriesla a klasov, prípadne kosáka je z heraldických dôvodov potrebné tieto znamenania síce do určitej miery rešpektovať, no upraviť ich tak, aby boli jedinečné a schopné plniť odlišovaciu funkciu skutočného erbu.

V prípade obce Trebušovce sa vhodným motívom, popri radlici z historickej pečate javila halapartňa sv. Ladislava, tradičného patróna kostola a obce. Erb, pečať a vlajka tvoria trojicu základných symbolov obce. Erb obce má podobu: z obrátenou bordúrou lemeša, spodného okraja červeného štítu vyrastajúca strieborná halapartňa, sprevádzaná vľavo striebornou.

Erb obce:

Vlajka obce:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021 Trebúšovce

Pečať:

Členstvo obce

- Mikroregión Veľký potok - Ipel' - pre dosiahnutie strategického cieľa, ktorým je zvýšenie kvality života pre občanov mikroregiónu do roku 2015, si stanovil nasledovné všeobecné ciele: zlepšenie podmienok pre podnikanie na základe využitia predovšetkým miestnych daností regiónu a vytvorenia podmienok pre vstup investícií (rozvoj poľnohospodárstva, cestovného ruchu, tradičných remesiel, služieb), dobudovanie ľudských zdrojov prostredníctvom vzdelávania a informovanosti občanov (podnikateľské, manažérske, enviomentálne vzdelávanie, vzdelávanie Rómov), dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry (vybudovanie kanalizácie a ČOV , plynifikácie, rekonštrukcia el. rozvodov, výstavba bytov, budovanie kultúrnej vybavenosti)
- Spoločný stavebný úrad vo Vinici
- ZMOS - Združenie miest a obcí Slovenska od roku 1992. Cieľom združenia je najmä: obhajovať spoločné záujmy a práva členských miest a obcí pri rešpektovaní ich autonómneho postavenia, v súlade s Európskou chartou miestnej samosprávy, Ústavou SR a zákonmi Slovenskej republiky, predkladať vecne príslušným ústredným orgánom návrhy na riešenie problémov miestnej územnej samosprávy, zjednocovať postup členských miest a obcí pri vykonávaní im zverených úloh.
- ZMOVR – Združenie miest a obcí Veľkokrtíšskeho regiónu, so sídlom vo V. Krtíši.

Cezhraničná spolupráca

Obec v súčasnosti vyvíja aktívnu cezhraničnú spoluprácu s maďarskou obcou Mátramindszent, ktorá patrí do Novohradskej župy.

3. Sociálne a ekonomické východiská

Výsledkom vzájomného pôsobenia situácie v reálnej ekonomike, vo finančnom sektore, na finančných trhoch a v platobnom systéme je finančná stabilita ekonomiky. Úloha domácej reálnej ekonomiky je pritom jednou z najdôležitejších. Určuje ju stabilita v jednotlivých sektoroch reálnej ekonomiky Slovenska – vo verejnom sektore, v sektore nefinančných spoločností, v sektore domácností a v sektore zahraničného obchodu.

Základná otázka vo vzťahu k finančnej stabilite je, keď i vo finančnom hospodárení týchto sektorov vznikali napätia, problémy s plnením záväzkov a riziká porúch alebo keď tieto sektory boli v rovnováhe a výsledky ich hospodárenia vytvárali predpoklady na tvorbu potrebných rezerv a krytie ich finančných rizík.

Tieto otázky vznikajú nielen vo vzťahu k súčasnej situácii, ale aj z hľadiska budúceho pravdepodobného vývoja vo vzťahu k udržateľnosti súčasného nastavenia parametrov ich hospodárenia. Ak sa pozrieme na vývoj ekonomiky SR z týchto hľadísk, môžeme konštatovať, že bol veľmi priaznivý z pohľadu vytvárania predpokladov na celkovú ekonomickú a finančnú stabilitu.

Prijaté reformy a opatrenia prispeli k zvýšeniu záujmu zahraničných investorov o investovanie na Slovensku. Rast ekonomiky sa zrýchlil, ale napriek tomu neboli v ekonomike prítomné známky prehrievania.

4. Socio-ekonomická analýza

Model uplatňovanej regionálnej politiky v značnej miere ovplyvňuje stav sociálno-ekonomickej úrovne regiónov Slovenska. Ekonomickou regionalizáciou možno vymedziť územné celky, ktoré majú zhodné ekonomické parametre a vytvárajú relatívne jednotný funkčný celok, kde pôsobia podnikateľské aktivity približne za rovnakých podmienok. Trhové zóny koncentrácie ekonomických aktivít, alebo lokálne pracovné trhy, ktoré sa formujú na základe koncentrácie pracovných príležitostí vo sfére výroby, vo výrobných i verejných službách môžu byť takýmito územnými celkami. V dôsledku predchádzajúceho vývoja na území Slovenska tvoria lokálne pracovné trhy spádové územia miest, ktoré v strediskovej sústave osídlenia plnili funkciu stredísk obvodného významu. Sociálna oblasť je významne previazaná s ekonomickou oblasťou, parametre ktorej určujú v značnej miere i situáciu, stav v sociálnej oblasti regiónu. Sociálna situácia zachytáva predovšetkým stav v oblastiach sociálnej či hmotnej odkázanosti a nezamestnanosti.

Samotná analýza **hlavných socio-ekonomických súvislostí** vývoja na úrovni obce sa predovšetkým zameriava na :

Rozvojový potenciál a ľudské zdroje

V rámci tejto časti ide predovšetkým o analýzu: prírodných daností, potenciálu obce v oblasti rozvoja, obyvateľstva a jeho štruktúry (podľa veku, pohlavia a vzdelania).

Ekonomiku

V rámci tejto časti ide predovšetkým o analýzu vývoja v oblasti: odvetví výroby a služieb, zamestnanosti a nezamestnanosti, podnikateľských subjektov a ich štruktúry (podľa právnej formy, veľkosti a ekonomických činností).

Občiansku vybavenosť

V rámci tejto časti ide predovšetkým o analýzu vývoja v oblasti: technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, zdravotnej infraštruktúry, kultúrnej infraštruktúry a bývania.

Kultúru

V rámci tejto časti ide predovšetkým o analýzu vývoja v oblasti: školstva, mimoškolských a kultúrnych zariadení.

Životné prostredie

V tejto časti ide predovšetkým o analýzu vývoja v oblasti stavu a ochrany životného prostredia.

Rozvojový potenciál a ľudské zdroje

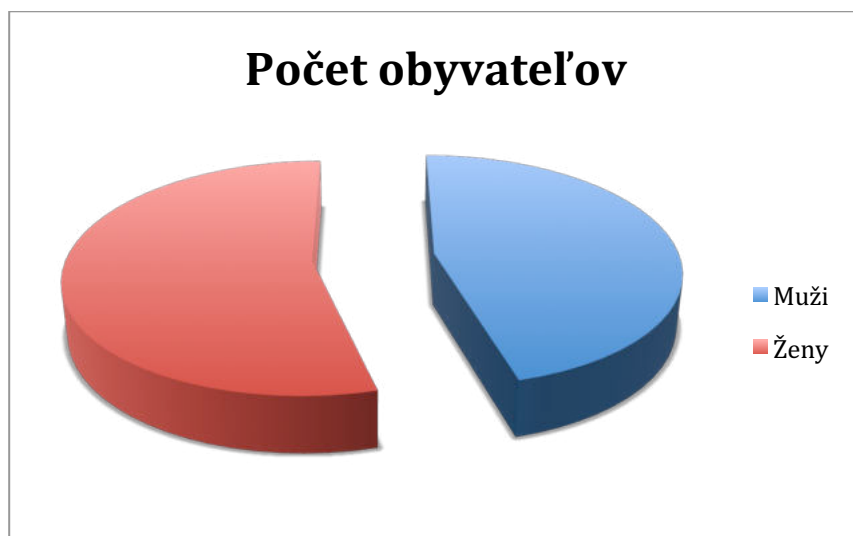
Jedným z najvýznamnejších rozvojových potenciálov každého územia je ľudský potenciál. Je výsledkom populačného a hospodárskeho vývoja obce. Rozmiestňovanie obyvateľstva a rozmiestňovanie ekonomických aktivít, sú navzájom prepojené a podmieňujúce sa procesy. Firmy priťahujú pracovné sily a ich odvetvová štruktúra ovplyvňuje kvalitu t.j. vzdelanostnú úroveň a vekovú štruktúru. Migrácia je do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. Z toho dôvodu môže byť migrácia ovplyvňovaná realizáciou programov ekonomického rozvoja a súčasne vytváraním vhodných podmienok pre bývanie v obci.

Demografický vývoj a štruktúra obyvateľstva

Počet obyvateľov

Obec Trebušovce má spolu 201 trvale bývajúceho obyvateľstva, z toho 92 (45,77%) mužov a 109 (54,23%) žien.

	Muži	Ženy	Spolu
Počet obyvateľov	92	109	201

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Ekonomická aktivita obyvateľov

Ekonomicky aktívne osoby sú spolu v počte 86, z toho je 38 žien a 48 mužov.

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne odvetvie		
	muži	ženy	spolu
Trebušovce			
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	4	2	6
Lesníctvo a ťažba dreva	1	0	1
Výroba potravín	2	0	2
Výroba odevov	0	1	1
Výroba kože a kožených výrobkov	1	1	2
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	0	1	1
Výroba a spracovanie kovov	1	1	2
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1	0	1
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	0	3	3
Výroba elektrických zariadení	5	5	10
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	2	1	3
Iná výroba	1	0	1
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	0	3	3
Výstavba budov	8	0	8
Špecializované stavebné práce	2	0	2
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	2	0	2
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	1	5	6
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	4	2	6
Pozemná doprava a doprava potrubím	1	2	3
Skladové a pomocné činnosti v doprave	2	0	2
Telekomunikácie	0	1	1
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	1	1	2
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	0	1	1
Právne a účtovnícke činnosti	0	1	1
Reklama a prieskum trhu	1	0	1
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	2	2	4
Vzdelávanie	2	0	2
Zdravotníctvo	1	0	1
Činnosti členských organizácií	1	0	1
Ostatné osobné služby	0	1	1
Nezistené	2	4	6
Spolu	48	38	86

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Štruktúra obyvateľstva podľa súčasnej ekonomickej aktivity a pohlavia

Pohlavie	Osoby ekonomicke aktívne					Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia
	spolu	%	z toho				
			osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní		
Muži	48	55,8	0	2	11	0	23
Ženy	38	44,2	0	0	14	4	45
Spolu	86	100,0	0	2	25	4	68

Pohlavie	Osoby závislé			
	v tom			
	deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl	
Muži	12	6	2	
Ženy	13	5	1	
Spolu	25	11	3	

Ekonomicke aktívne osoby spolu v počte 86 sú zamestnané v rôznych odvetviach hospodárstva. Rozdelenie podľa jednotlivých odvetví ukazuje, že najviac osôb je zamestnaných vo výrobe elektrických zariadení – v celkovom počte 10. Druhým najviac zastúpeným odvetvím je výstavba budov v počte osôb 19, za ním nasleduje priemyselná výroba s počtom zamestnaných osôb 8. Menej zastúpené sú odvetvia ako Veľkoobchod a maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov, pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace, alebo verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie. Najmenej zastúpené je odvetvie školstva, zdravotníctva a nehnuteľnosti, prenajímanie a obchodné služby. Súčasne treba uviesť, že 6 osôb neudalo odvetvie hospodárstva v ktorom vykonáva pracovnú činnosť pri prieskume SODB 2011 (sčítanie osôb, domov a bytov).

V obci Trebušovce je pomerne vysoké zastúpenie dôchodkového veku, takmer jedna tretina. Nezamestnanosť je na úrovni celoslovenského priemeru. Značná časť zamestnaných pracuje v závodoch v okrese Veľký Krtíš.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Štruktúra obyvateľstva : ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní, veku a pohlavia

Vek, pohlavie		Postavenie v zamestnaní					Ekonomicky aktívni spolu
		zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	ostatní a nezistení	
	so zamestnancami		bez zamestnancov				
15 - 19	muži	0	0	0	0	0	0
	ženy	0	0	0	0	1	1
	spolu	0	0	0	0	1	1
20 - 24	muži	3	0	0	0	2	5
	ženy	3	0	0	0	1	4
	spolu	6	0	0	0	3	9
25 - 29	muži	7	0	0	0	3	10
	ženy	2	0	1	0	1	4
	spolu	9	0	1	0	4	14
30 - 34	muži	1	0	0	0	2	3
	ženy	1	0	0	0	2	3
	spolu	2	0	0	0	4	6
35 - 39	muži	3	1	0	0	0	4
	ženy	6	0	0	0	1	7
	spolu	9	1	0	0	1	11
40 - 44	muži	5	0	0	0	1	6
	ženy	4	0	0	1	3	8
	spolu	9	0	0	1	4	14
45 - 49	muži	8	1	0	0	1	10
	ženy	4	0	1	0	1	6
	spolu	12	1	1	0	2	16
50 - 54	muži	6	1	0	0	0	7
	ženy	4	0	0	0	0	4
	spolu	10	1	0	0	0	11
55 - 59	muži	1	0	0	0	0	1
	ženy	1	0	0	0	0	1
	spolu	2	0	0	0	0	2
60 - 64	muži	1	0	0	0	0	1
	ženy	0	0	0	0	0	0
	spolu	1	0	0	0	0	1
65+	muži	1	0	0	0	0	1
	ženy	0	0	0	0	0	0
	spolu	1	0	0	0	0	1

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Úhrn	muži	36	3	0	0	9	48
	ženy	25	0	2	1	10	38
	spolu	61	3	2	1	19	86
%		70,9	3,5	2,3	1,2	22,1	100,0
Z obyvateľstva v produktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych							
Muži		-	-	-	-	-	73,4
Ženy		-	-	-	-	-	57,6
Spolu		-	-	-	-	-	65,4
Z obyvateľstva v poproduktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych		-	-	-	-	-	2,1

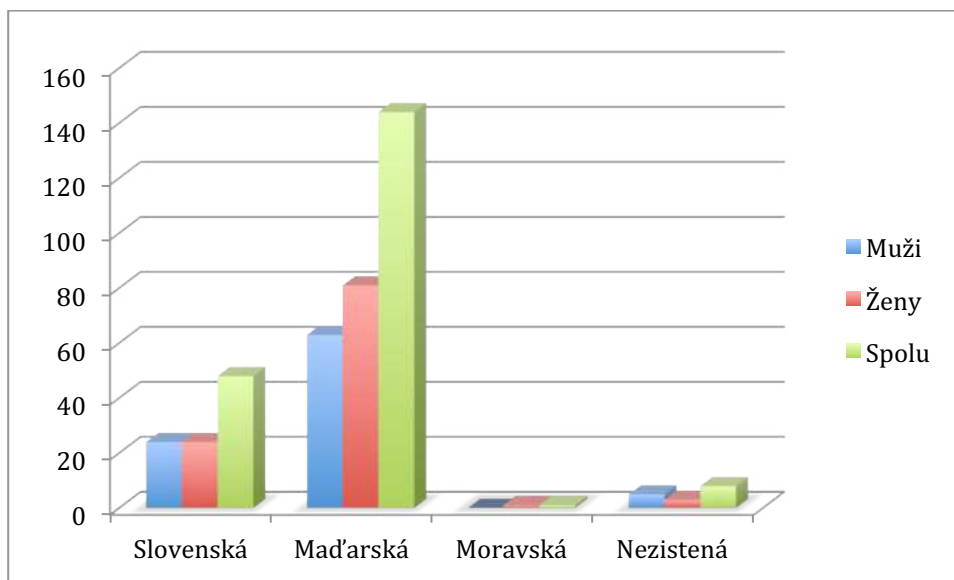
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a národnosti

Z hľadiska národnostného zloženia môžeme konštatovať, že obyvateľstvo obce je homogénne.

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	24	24	48
Maďarská	63	81	144
Moravská	0	1	1
Nezistená	5	3	8
Spolu	92	109	201

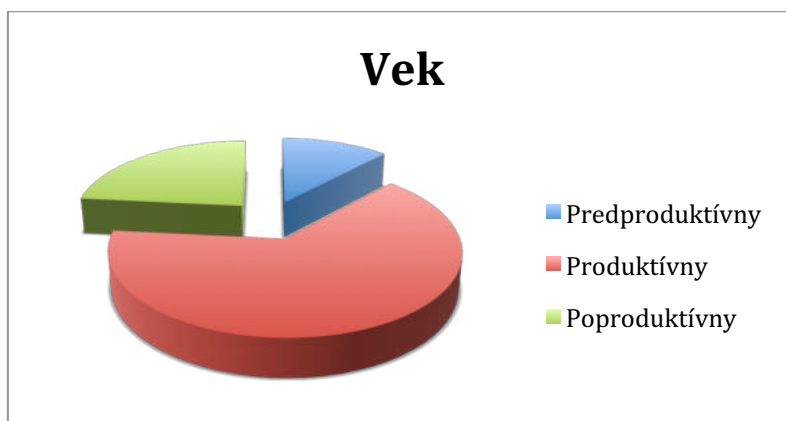

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Štruktúra obyvateľstva podľa vekových kategórií

Vek	Počet
Predproduktívny vek (0-14)	24
Produktívny vek (15-64)	130
Poproduktívny vek (65+)	47
Spolu	201

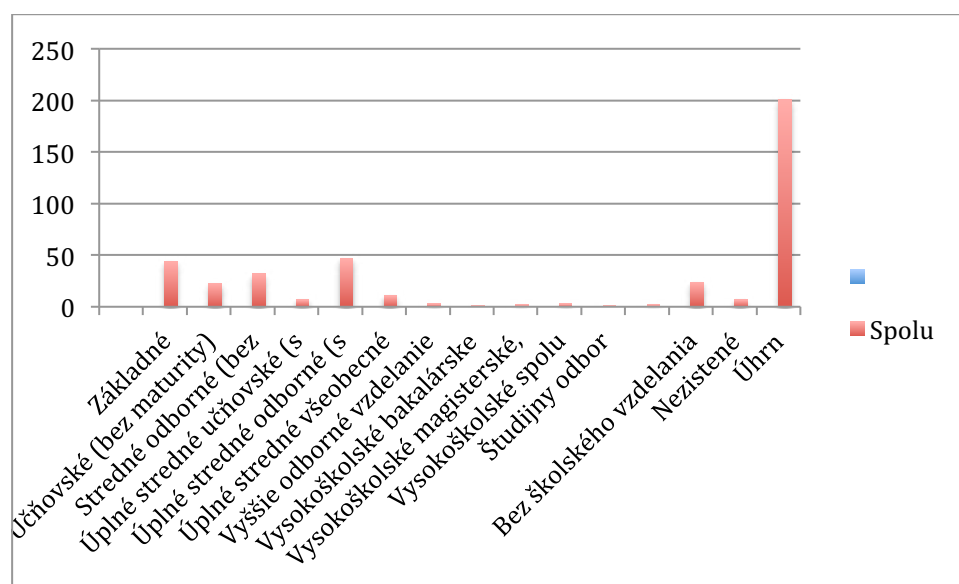

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a stupňa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu
		muži	ženy	
Základné		9	35	44
Učňovské (bez maturity)		17	6	23
Stredné odborné (bez maturity)		15	17	32
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		5	2	7
Úplné stredné odborné (s maturitou)		23	24	47
Úplné stredné všeobecné		5	6	11
Vyššie odborné vzdelanie		2	1	3
Vysokoškolské bakalárske		1	0	1
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		2	0	2
Vysokoškolské spolu		3	0	3
Študijný odbor	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof.,ekon.,polit. a práv.vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby,SŠ- OA, HA, praktická š.,učeb.odb.)	1	0	1
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor.,filolog.,pedag. a psych.vedy, publicistika a informácie, telových.,učiteľstvo, SŠ - gym.)	2	0	2
Bez školského vzdelania		11	13	24
Nezistené		2	5	7
Úhrn		92	109	201

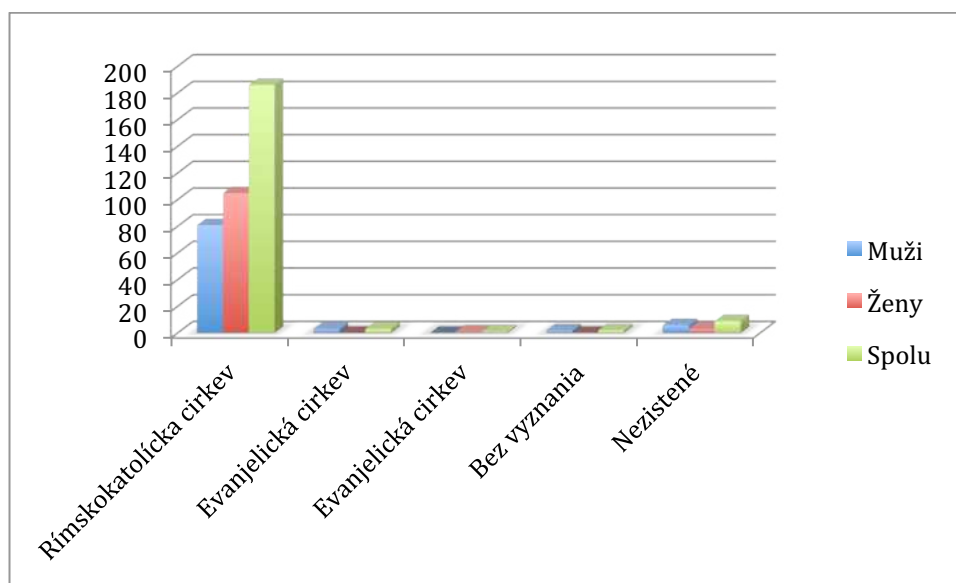

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	81	105	186
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	3	0	3
Evanjelická cirkev metodistická	0	1	1
Bez vyznania	2	0	2
Nezistené	6	3	9
Spolu	92	109	201

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a materinského jazyka

Materinský jazyk	Pohlavie		Spolu
	muži	ženy	
Slovenský	11	13	24
Maďarský	75	94	169
Nezistený	6	2	8
Spolu	92	109	201

Historický vývoj počtu obyvateľov v obci Trebušovce od roku 1869 po rok 2011

Historický vývoj počtu obyvateľov	
Roky	Počet
1869	295
1880	279
1890	304
1900	284
1910	274
1921	293
1950	315
1961	357
1970	343
1980	317
1991	245
2001	198
2002	198
2003	197
2004	205
2005	205
2006	197
2007	199
2008	187
2011	201

Ekonomika

Priemysel je v regióne rozložený nerovnomerne. Dosahuje vysokú koncentráciu na severe kraja, kde sídlia najproduktívnejšie odvetvia ekonomiky – hutnícky, strojársky, automobilový, drevársky, farmaceutický a polygrafický priemysel. V južnej časti má základňu potravinársky priemysel a ostatné odvetvia komplementárne k poľnohospodárstvu.

V regióne Banskej Bystrice je ku koncu roka 2011 registrovaných takmer 227 tis. zamestnancov, z čoho takmer 1/4 pracuje v priemyselnom odvetví a menej ako 6% v poľnohospodárstve.

Nezamestnanosť v posledných rokoch mierne klesala až na menší nárast v roku 2008 a 2009 z dôvodu dopadu ekonomickej krízy. Nezamestnanosť v roku 2012 dosiahla 20,81%. Región je v dobrej polohe a tak nezamestnaným sa naskytuje ešte aj možnosť zamestnania v blízkom okolí ostatných regiónov, alebo susedných štátov.

Okres Veľký Krtíš patrí z hľadiska rozvoja priemyselnej výroby k najzaostávajúcejším okresom nielen BBSK ale aj v SR. Hospodárska základňa okresu dosahuje neuspokojivé výsledky vo výrobe tovaru v priemysle, v objeme stavebnej produkcie, v maloobchodnom predaji a vo vybraných trhových službách. Čiastočne lepšie výsledky vykazuje v preprave tovaru cestnou dopravou.

Medzi významnejších zamestnávateľov patrí VINICA a.s. Vinica, EQUUS Vinica, spoločnosť PAZZ - výroba konfekcie, PRP s.r.o. Veľký Krtíš, AGRO MOVINO s.r.o. Veľký Krtíš. Medzi najväčších zamestnávateľov okresu patrí zdravotníctvo a školstvo. V Malom Krtíši sa na ploche cca 25 ha nachádza priemyselný park vybudovaný bratislavskou spoločnosťou MEGA v spolupráci s obcou Malý Krtíš. V parku je umiestnená firma zamestnávajúca cca 400 ľudí – TECHNOGYM (výroba posilovacích zariadení pre fitness centrá). V súčasnosti v Malom Krtíši sa nachádza aj firma SISME SLOVAKIA s.r.o., ktorá sa zaoberá výrobou statorov a rotorov pre hermetické a polohermetické kompresory, ktoré sú dodávané oddelene popredným európskym producentom kompresorov pre chladenie

V roku 2014 vznikla nová spoločnosť, ktorá sa nachádza vo výrobných halách obci Nová Ves. Spoločnosť by mala do konca roka 2016 zamestnať spolu 400 ľudí – FORSCHNER Slovakia s.r.o. (výroba drôtov a káblov a ich kompletizácia).

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Podnikateľské subjekty v obci Trebušovce

V obci najviac pracovných príležitostí poskytuje odvetvie poľnohospodárstva. Väčšina obyvateľov dochádza za prácou do okresného mesta Veľký Krtíš, či do Malého Krtíša a tiež i do výrobných podnikov do Maďarskej republiky. Obsluha obyvateľov obce, ako aj jej návštevníkov sa zabezpečuje v sieti zariadení obchodu a služieb diverzifikovanej štruktúry. V obci sa vykonávajú nasledovné podnikateľské aktivity:

Podnikateľské subjekty:	počet
Predaj záhradníckych potrieb	0
Podnikanie v oblasti nakladania s nebezpečným nákladom	0
Maloobchodná činnosť s rozličným tovarom v rozsahu voľných živností	1
Predaj na priamu konzumáciu piva, vína, alkohol. a nealkohol. nápojov	0
Maloobchodná činnosť v rozsahu voľných činností	0
Sprostredkovanie obchodu a služieb v rozsahu voľných činností	0
Reklamná a propagačná činnosť	0
Pohostinstvá	0
Výrova palivového dreva	1

V obci sú okrem uvedeného zastúpené aj nasledovné oblasti:

1. Včelárstvo (5 obyvateľov)
2. Vinárstvo
3. Chov oviec

Poľnohospodársku pôdu v katastrálnom území obce obhospodarujú nasledovné subjekty: Vinica, a.s., Agrogarant, Agrocel.

Vybavenie obce zariadeniami služieb je pomerne nízke, predovšetkým čo sa týka ponuky osobných služieb pre obyvateľstvo – holičstvo, kaderníctvo, kozmetika. Chýba i prevádzka stolárstva, sklenárstva, oprava automobilov. Absentujú sú zastúpené i zdravotnícke služby a tiež služby so zameraním na cestovný ruch a agroturizmu. Ponuku je potrebné prispôbiť i záujmu návštevníkov, čo spôsobuje nevyhnutnosť rozvíjať a propagovať vidiecky turizmus. Na ďalšom mieste treba rozvíjať turistiku, pobyty na vidieku spojené s poznávaním našej bohatej kultúry a histórie. To je dobrý základ pre rozvoj obce i regiónu.

V obci je pre verejnosť prístupný internet na obecnom úrade a blízkosti obecného úradu prostredníctvom vysokorýchlostného bezdrôtového pripojenia.

Poľnohospodárske družstvo Kamenné Kosihy, kde patrili i Trebušovce zaniklo v r. 1999. Z toho dôvodu zostali v obci nevyužitý priestory – areál teľatník resp. veľké haly, ktoré by sa mohli v budúcnosti využiť na účely priemyselnej výroby.

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

Občianska vybavenosť

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom *ekonomického* a *sociálneho* rozvoja obce. Je tvorená technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu firiem a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje kvalitu ich života.

A: Technická infraštruktúra

Infraštruktúra - jednotka	Údaj
Pošta	Nie
PSC	991 27
Plyn	Áno
Kanalizácia	Nie
ČOV	Nie
Vodovod	Áno
Vodný zdroj	Vlastné studne, verejný vodovod
Zber TKO	
- Klasický	Áno
- Separovaný	Áno
Spôsob vykurovania	Elektrika, plyn, pevné palivo
Rozhlas	Áno
Káblová TV	Nie
Signál Orange – kvalita	Slabý
Signál T-Mobile - kvalita	Veľmi slabý
Signál O2 - kvalita	Veľmi slabý

Kultúrny dom	áno
Múzeum	
Pamätná izba	
Amfiteáter	
Klub mládeže	áno
Kostol	Katolícky kostol Sv. Ladislava
Kaplnka	
Hrad, hradisko	
Archeol. nálezisko	
Božie muky	áno
Knižnica	áno
Iné	

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Kiná	
Sochy	
Kúrie	
Kultúrne pamiatky	áno
Farský úrad	
Cintorín	áno
Parky	áno
Stretnutia rodákov	
Hody	MDD, obecné slávnosti
Iné akcie	áno

Obec nemá vlastnú poštu, obec je plynofikovaná, vybudovaný vodovod a kanalizáciu nemá. Občania okrem vodovodu ako zdroj pitnej vody používajú aj vlastné studne, čo je podstatný problém obce. Kvalita vody v studniach je na nedostatočnej až zlej úrovni, čím sa zhoršuje zdravotný stav obyvateľstva. Obci chýba aj kanalizácia, čo je tiež veľkým problémom obyvateľstva. Je nevyhnutné riešiť tento páčivý problém, ktorý trápi aj okolité obce. Na vykurovanie občania používajú plyn, z časti aj tuhé palivo a elektriku.

Kanalizácia

V obci je absencia kanalizačnej siete ako aj systému následného zneškodňovania odpadových vôd.

Likvidácia odpadových vôd v súčasnosti nie je riešená dostatočným a dostupným spôsobom.

V dôsledku nedostatočnej infraštruktúry pre ochranu vôd a vodné hospodárstvo, je hrozba znečistenia podzemných vôd, čo zapríčiňuje zhoršenie kvality v súčasnosti použitých vodných zdrojov. Tento stav nepriaznivo pôsobí na celkovú životnú úroveň obyvateľstva a zvyšuje riziko zhoršeniu zdravotného stavu obyvateľov.

Z hľadiska základnej infraštruktúry chýba zavedenie kanalizácie a vybudovanie ČOV. Tento nedostatok má vplyv na kvalitu života obyvateľov v obci. Hlavným problémom pri jej dobudovaní je predovšetkým jej mimoriadne vysoká investičná náročnosť. Dotknutá obec v dôsledku chýbajúcej kanalizácie stráca konkurencieschopnosť, rozvoj vidieckeho turizmu, nakoľko životná úroveň obyvateľov je ešte stále nevyhovujúca.

Obec sa ako partner hlavného žiadateľa - obce Lesenice, v minulosti zúčastňovala na implementácii úspešného projektu (v r.2006/2008) v rámci Programu Susedstva INTERREG III A s názvom „ Rozvinutie ochrany životného prostredia v oblasti

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

vodného hospodárstva - Príprava projektovej dokumentácie k výstavbe kanalizačných sietí a ČOV pre obce Lesenice, Chrastince, Dolinka, Ďurkovce, Kamenné Kosihy, Koláre, Kosihy nad Ipľom, Kosihovce, Malá Čalomija, Opava, Seľany, Trebušovce, Veľká Čalomija“, kde konkrétnymi cieľmi boli :

- Zlepšiť udržateľnú stratégiu cezhraničného vodného hospodárstva prostredníctvom vyhotovenia projektovej dokumentácie, ktorá je zameraná na vypracovanie projektovej štúdie a dokumentácie potrebných k vydaniu stavebných povolení kanalizačných sietí obcí a ČOV – realizácia výstavby kanalizácie, ktorá prispeje k zníženiu vypúšťaniu znečisťujúcich látok do hraničnej rieky Ipel' a zlepšeniu nepriaznivých podmienok.

- Ochrana prírody a zlepšenie životného prostredia

Informovanie obyvateľstva v dotknutých regiónoch o možnostiach, ktoré predstavuje rozvíjajúca sa cezhraničná spolupráca a propagácia výsledkov, prenos know – how.

- Výsledok projektu - projektová dokumentácia k výstavbe kanalizačných sietí a ČOV pre zapojené obce, podľa projektu.

Navrhovaná realizácia kanalizačnej siete vytvára základné podmienky k odstráneniu doterajších nevyhovujúcich environmentálnych stavov v oblasti nedostatočného odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd v obci.

V súčasnosti sa obec ako partner hlavného žiadateľa obce Lesenice plánuje danú problematiku riešiť cez výzvu IROP (Integrovaný regionálny operačný program 2014-2020).

Vybavenie trvalo obývaných bytov		
Vybavenie	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Bytov spolu	76	201
z toho:		
s plynom zo siete	51	148
s vodovodom		
verejný vodovod	24	71
v byte	61	179
mimo bytu	1	1
bez vodovodu	12	12
nezistené	1	3
s kanalizáciou	-	-
prípojka na kanalizačnú sieť	-	-
septik (žumpa)	25	84
so splachovacím záchodom	33	115
s kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	59	177

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021 Trebušovce

Vodovod

Širšie územie obce Trebušovce spadá do povodia rieky Hron. Cez katastrálne územie obce preteká potok, ktorý je čiastočne upravený. Táto vodárenská oblasť je pod správou Povodia Hrona Banská Bystrica závod Lučenec.

V súčasnom období má obec Trebušovce vybudovanú verejnú celoobecnú vodovodnú sieť.

Plynovod

V obci je zavedená plošná plynofikácia. Na dodávky plynu má základný význam medzištátny plynovod BRATSTVO VVTL DN 700, PN 6,4 Mpa. Vlastný odber zemného plynu sa realizuje aj zo súbežného plynovodu DN 100 prostredníctvom odbočiek a prípojok pre jednotlivé sídelné útvary. V obci je plynofikovaných cca. 85% budov, 2% elektrické kúrenie, ostatné - tuhé palivo. Zásobovanie obce plynom zabezpečujú plynárske závody SPP Zvolen na území celej obce.

Spôsob vykurovania trvale obývaných bytov	
Spôsob vykurovania	Počet
	bytov
Trebušovce	-
Ústredné kúrenie diaľkové	-
Ústredné kúrenie lokálne	29
na pevné palivo	2
na plyn	24
elektrické	3
Etážové kúrenie	
na pevné palivo	-
na plyn	7
ostatné	1
Kachle	
na pevné palivo	17
elektrické	-
plynové	-
ostatné	-
Iné	22
Spolu	76

Elektrické siete

Elektrická sieť v obci je v súčasnosti zastaralá, nakoľko bola vybudovaná v roku 1959 po dĺžke 2500m. Obec je v rámci okresu Veľký Krtíš zásobovaná elektrickou energiou a to vedením Lučenec – Veľký Krtíš a Veľký Krtíš – Malé Zlievce – Rimavská Sobota.

Doprava

Autobusovú dopravu v okrese zabezpečuje SAD Zvolen, a. s. – 14 liniek a súčasne i SAD Lučenec, a. s.. Autobusové linky spájajú 71 obcí a miest okresu s okresným mestom Veľký Krtíš a prepájajú okres s mestami Lučenec, Zvolen a Šahy.

Rozvoj dopravnej a telekomunikačnej infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň jej obyvateľov. Územie okresu V. Krtíš je charakteristické vysokým podielom ciest II. a III. triedy. Cyklistická a pešia doprava má približne rovnaké nároky na vybavenie a kvalitu trás. Ponuka v autobusovej doprave je orientovaná hlavne na pracovné dni, s nižšou obsluhou vo večerných hodinách a cez soboty a nedele. Verejná preprava osôb v okrese Veľký Krtíš je realizovaná len autobusovou dopravou, v okrese nie je vedená pravidelná železničná doprava. Autobusová doprava funguje v obci od r. 1951.

Z kvalitatívneho hľadiska môžeme konštatovať, že cesty obce Trebušovce sú v nevyhovujúcom stave, tj. nevyhnutná je rekonštrukcia miestnych komunikácií, výmena povrchu cestného telesa. V roku 2005/2006 bol obnovený povrch hlavnej cesty III. triedy. Cesta ktorá vedie do neďalekej obce Lesenice je v havarijnom stave.

Doprava a komunikácie	
dĺžka miestnych komunikácií v km	3,5
z toho bezprašné	2,2
dĺžka vybudovaných chodníkov v km	0

Telekomunikačná infraštruktúra

Celá obec má dobré pokrytie TV signálom i telefonickým signálom.

V súčasnej dobe klesá záujem o pevné telefónne linky, nakoľko sa presadzujú mobilní operátori (Orange, T-Mobile, O2).

V súčasnosti je v obci verejne sprístupnený vysokorýchlostný internet pre verejnosť na obecnom úrade.

Poštový úrad sa v obci nenachádza. Poštové služby využívajú obyvatelia v neďalekej obci Kamenné Kosihy, kde sú poskytované služby v priemernej kvalite.

Verejné osvetlenie

V obci je pomerne zastaralé verejné osvetlenie, ktoré bolo vybudované už v roku 1966. Od tejto doby obec vykonávala len bežné opravy a údržbu týchto vedení. V súčasnosti verejné osvetlenie obce je riešené pomocou 39 ks svietidiel o výkone 50 - 70 W, čo predstavuje ročné náklady spotreby el. energie vo výške 900,- EUR bez DPH. Nakoľko prevádzkovanie zastaralých svietidiel úzko súvisí s ich spotrebou, je nutné riešiť znižovanie celkových nákladov na prevádzku verejného osvetlenia komplexne, pri dodržiavaní platných noriem a predpisov. Rekonštrukcia verejného osvetlenia je potrebná za účelom zníženia ekologických záťaží, technickej a morálnej zastaralosti, spotreby elektrickej energie a dosiahnutia dostatočnej intenzity verejného osvetlenia. Na zabezpečenie a dosiahnutie technických parametrov verejného osvetlenia je potrebné uskutočniť komplexnú rekonštrukciu, nakoľko jestvujúce verejné osvetlenie nezodpovedá súčasným požiadavkám – stále stúpajúca cena elektrickej energie a svietidla po celkovej dobe životnosti schopnej plynulej prevádzke.

Miestny rozhlas

Miestny rozhlas v obci bol vybudovaný v roku 1964. Od tejto doby obec vykonávala len bežné opravy a údržbu týchto vedení. V súčasnosti ústredňa miestneho rozhlasu je vo vyhovujúcom stave. Medzi najdôležitejšie argumenty pre rekonštrukciu verejného rozhlasu patrí technická zastaranosť reproduktorov verejného rozhlasu, vedenia a oceľových stĺpov. Nutná je výmena 80% reproduktorov z dôvodu nefunkčnosti a technického dlhoročného opotrebovania sa, vymeniť 25 ks oceľových stĺpov a 10 ks oceľových podpier. Verejný rozhlas čiastočne vypadáva, nespĺňa svoju funkciu. Na zabezpečenie plynulej a bezporuchovej prevádzky verejného rozhlasu obce Trebušovce je potrebné uskutočniť komplexnú rekonštrukciu, nakoľko jestvujúci verejný rozhlas nezodpovedá technickým požiadavkám a je hmotne zastaralý. Uskutočnenie týchto rekonštrukcií je z hľadiska obce strategickým cieľom, ovplyvňujúcim kvalitu života obyvateľstva a rozvoja konkurencieschopnosti regiónu. Stavebné objekty svojim charakterom – zanedbanosťou si vyžadujú neodkladný stavebný zásah na prinavrátenie architektonických a prevádzkových parametrov za účelom zlepšenia ich kvality.

B: Sociálna infraštruktúra

Sociálne služby sú nástrojom sociálnej pomoci, ktoré sú charakterizované ako špeciálne činnosti a aktivity vytvárajúce podmienky na riešenie sociálnej núdze občanov daného regiónu. Pod pojmom sociálna infraštruktúra rozumieme súlad potrieb občanov so základnými podmienkami, ktoré obec môže ponúkať na uspokojenie ich primárnych a sekundárnych potrieb. Súčasne vytvárať priaznivé sociálne podmienky a pre sociálne odkázaných ľudí zabezpečiť dôstojný život v primeranom sociálnom prostredí.

Zdravotná infraštruktúra

V obci sa nenachádza žiadne zdravotné stredisko s poskytovaním zdravotných služieb pre občanov. Občania obce i mnohí obyvatelia neďalekých obcí navštevujú zdravotné stredisko so sídlom vo Vinici, kde ponúka zdravotné služby 1 lekár pre dospelých, 1 detský lekár, 1 gynekológ, 1 stomatólog a tiež 1 lekárneň. Ostatné rozšírené zdravotné služby zabezpečuje Poliklinika s nemocnicou v okresnom meste Veľký Krtíš a ostatní súkromní lekári (vo vzdialenosti 25 km) a tiež Nemocnica s poliklinikou v meste Lučenec (vo vzdialenosti cca 55 km).

Kultúrna infraštruktúra

Miestna kultúra sa začleňuje do spoločenského života a vôbec do života miest a obcí. Kultúra ma svoj kultivačný rozmer na život jednotlivca a spoločnosti, mala by byť nie zanedbateľným nástrojom v boji s nežiadúcimi spoločenskými javmi. A to tak priamym pôsobením najmä vo výchovno-vzdelávacej oblasti, ako aj svojim pôsobením v oblasti citového a estetického ovplyvňovania občanov.

Pre rozvoj kultúry v obci je nevyhnutná rekonštrukcia interieru miestneho kultúrneho domu – viacúčelovej budovy, postavenej v roku 1971. Uvádzaná budova má viacero priestorov, ktoré sa využívajú na rôzne účely. Hlavnou časťou je sála, tiež sa tu nachádza miestnosť, ktorá má plniť účely obecnej kuchyne, na ktorej je potrebné vykonať menšie opravy, ako výmena dlažby a pod. Súčasne sa v budove kultúrneho domu nachádza obecný úrad, klub mládeže a obecná knižnica. Kultúrny dom v obci sa využíva na bohaté kultúrne podujatia počas celého roku - na výchovno-vzdelávacie, kultúrno-spoločenské a kultúrne podujatia miestnej kultúry. Kultúrne podujatia predstavujú zároveň možnosť nadviazať nové kontakty a formy spolupráce, poskytujú priestor na propagáciu obce, vytvárajú podmienky pre realizovanie rôznych podnikateľských aktivít a stávajú sa tak súčasťou celkového ekonomického a turistického rozvoja v obci, v regióne. Každý rok sa koná Deň detí, Deň obce, Mikuláš, Deň dôchodcov, maškarný ples pre deti a iné aktivity.

Národná kultúrna pamiatka:č. ÚZPF 485/0

Nachádza sa tu rímsko-katolícky kostol Sv. Ladislava , ktorý bol postavený v r. 1791, v roku 1933 bol rekonštruovaný a v r. 1963 vyhlásený za kultúrnu pamiatku. V roku 2004 sa oslavovalo 200-té výročie založenia kostola. Rímsko-katolícky kostol je v havarijnom stave. Kostol je staticky narušený, čoho dôkazom sú rozsiahle trhliny. Za účelom odborného zistenia stavu kostola bol vypracovaný statický posudok a návrh na obnovu objektu so súhlasným stanoviskom pamiatkového úradu. Rekonštrukcia je zameraná hlavne na opravu strechy kostola a to vybúlenej klemby vo vrchole, nachádzajúcej sa v hlavnej časti objektu.

Treba zabezpečiť materiál na zainjektovanie trhlín, alebo pod časťou vybudovať drevený prístrešok na ochranu proti pádu tehly. Vo vnútri kostola sa nachádzajú maľby ikon, ktoré sú ozdobou každého kostola. Zároveň je potrebné reštaurovanie maliieb, orgánu, oltáru. Nevyhnutné je rekonštrukcia statiky kostola a tiež prevedenie oplotenia okolo kostola.

Plánovanou rekonštrukciou sa zlepši občianska infraštruktúra v obci v rámci verejného sektoru, ktorá je jednou z podmienok na zvýšenie kvality života obyvateľov, kvality kultúrno-spoločenského systému, riešenie estetického vnímania prostredia, v ktorom sa budova nachádza. Tieto aktivity sú predpokladom pre vyššiu kvalitu úrovne kultúry a tiež rozvoju turizmu. Budova v porovnaní s doterajším stavom, bude spĺňať základné podmienky pre spoločenský život na vyššej úrovni, nakoľko sa technický stav vylepší.

V súčasnosti v kostele sú drevené piliere, ktorými sa dočastne rieši havarijný stav kostola.

Škola a predškolské zariadenia

V obci sa nenachádza materská škola ani základná škola. Deti v preškolskom veku navštevujú materskú školu v Seľanoch a školopovinné deti navštevujú základnú školu vo Vinici, v Čebovciach a vo Veľkom Krtíši.

Stredoškolské deti navštevujú školy rôznych odborov v Modrom Kameni, vo Veľkom Krtíši a aj iných mestách na Slovensku.

V súčasnosti vysokú školu navštevuje (interná forma aj externá forma) 5 obyvateľov obce.

Správa obce

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok SR, združuje osoby, ktorá majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.

Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jej samosprávnu pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Samosprávu obce vykonávajú obyvatelia obce orgánmi obce, hlasovaním obyvateľov obce a verejným zhromaždením obyvateľov obce.

Orgánmi obce sú obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce. Starosta obce je predstaviteľom obce a najvyšším výkonným orgánom obce, jeho funkcia je verejná funkcia. Obecný úrad pozostáva z nasledujúceho počtu pracovníkov: administratívna pracovníčka, kontrolór. Obecné zastupiteľstvo pozostáva z nasledovných komisií: poriadková komisia, kultúrna komisia a komisia pre šport.

Celkový rozpočet na rok 2014 bol 60.000,-EUR. Výdavky rozpočtu obce: mzdy a odvody, energie, odvoz odpadu, opravy a údržby, pohonné hmoty, telefón a poštovné, kancelárske výdavky, výdavky na kultúrne podujatia a ostatné výdavky. Najvyššie výdavky sa evidujú za spotrebu elektrickej energie, za odvoz domového odpadu a za uloženie odpadu.

Obec spadá k 31.12.2015 pod nasledovné úrady so sídlom v: Sídlo matričného úradu v Kamenných Kosihách, sídlo pracoviska daňového úradu - Veľký Krtíš, sídlo pracoviska obvodného oddelenia policajného zboru - Vinica, sídlo Okresného súdu - Veľký Krtíš, sídlo požiarnej stanice jednotky ZPO Modrý Kameň, sídlo pracoviska obvodného úradu - Veľký Krtíš, sídlo pracoviska územnej vojenskej správy - Banská Bystrica, sídlo pracoviska úradu práce sociálnych vecí a rodiny - Veľký Krtíš, sídlo obvodného úradu životného prostredia - Veľký Krtíš.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Do majetku obce Trebušovce spadajú nasledovné inštitúcie:

Kultúrny dom
Dom smútku
Priestory OcÚ
Obecná knižnica
Miestne komunikácie
Miestny rozhlas
Verejné osvetlenie

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021 Trebušovce

Kultúra

Športová činnosť v obci je mierne aktívna.

Zaujímavosťou z histórie obce je, že sa tu narodil Tibor Račko, ktorý sa stal v r. 1979 dorasteneckým majstrom ČSSR v boxe, vo váhe velterovej (do 67 kg). V obci fungovala športová organizácia „Sokol“. V obci fungovala v minulosti dobrovoľná požiarna ochrana, ktorá v 90-tych rokoch zanikla.

Obec nemá vlastné futbalové mužstvo. Mladí futbalisti patria do futbalového mužstva v Kammené Kosihy. Prostredníctvom usporiadaných športových a kultúrnych aktivít je zámerom prispieť k rozvoju telesnej kultúry a športu miestneho a regionálneho charakteru. Relevantnosť športových aktivít v obci pre cieľové skupiny – deti, mládež a dospelých, je vyjadrená záujmom cieľových skupín zúčastňovať sa na športových aktivitách. Súťažiaci tu majú možnosť prezentovať svoju výkonnostnú úroveň, prezentovať sa a nadväzovať vzájomnú spoluprácu v oblasti športu.

Športové zariadenia ako telocvične, otvorené štadióny sa v obci nenachádzajú.

V obci Trebušovce sa nachádza sídlo **poľovníckeho zväzu** od roku 1994, do ktorého patria poľovníci z okolitých dedín, celkový počet členov je 30. Poľovný revír sa nachádza v katastrálnom území obcí Trebušovce, celková výmera je 1 250ha.

Kultúrne podujatia sa uskutočňovali už v minulosti v kultúrnom dome. Tu sa hrávali divadlá, uskutočňovali sa tu aj tanečné zábavy, oslavy, prednášky a mesačne sa tu premietali i putovné filmy. V súčasnosti sa v kultúrnom dome konajú oslavy na Vianoce resp. na Mikuláša, na Deň detí, Karneval, Fašiangy, Štefanská a Veľkonočná zábava.

V roku 1997 sa konali oslavy „Deň obce“, pri príležitosti 750-ho výročia založenia obce a v roku 2007 pri príležitosti 760. výročia obce. V roku 2015 sa konali tiež oslavy dňa obce, ktoré budú každoročnou oslavou výročia založenia obce.

Životné prostredie

Hlavným cieľom v starostlivosti o životné prostredie je zabezpečenie vysokej úrovne ochrany a tvorby životného prostredia, obmedzenie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie, podpora efektívneho využívania prírodných zdrojov a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry.

Vodohospodárstvo

V obci sa odpadové vody z domácností a z ostatných priemyselných a poľnohospodárskych objektov zhromažďujú v žumpách a septikoch, ktorých kvalita a vodonepriepustnosť je nedostatočná.

Chýbajúca kvalitne vybudovaná kanalizácia s napojením na čistiarne odpadových vôd by bola základom rastúcej kvality života obyvateľov s minimálnym dopadom na životné prostredie. Vyššia kvalita ovzdušia má priaznivý vplyv na zdravie ľudí a zmiernuje nežiaduce dôsledky zmeny klímy a narušenia ozónovej vrstvy Zeme.

Odpadové hospodárstvo

Primeraná tvorba odpadov a účinný systém nakladania s nimi nezaťažuje životné prostredie a predstavuje významný zdroj zhodnotených druhotných materiálov. Efektívny systém posudzovania starých environmentálnych záťaží funguje ako základ ich postupného zabezpečovania a likvidácie. Účinný systém ochrany prírody prispieva k udržaniu diverzity pôvodných druhov a posilňuje ekologickú stabilitu krajiny. Starostlivosť o krajinu zabezpečí zachovanie krajinných typov so špecifickými lokálnymi a regionálnymi znakmi.

Ochrana a racionálne využívanie prírodných zdrojov prispieva k trvalo udržateľnému hospodárskemu rastu kraja. Dosiahnutá pozitívna zmena myslenia obyvateľov vo vzťahu k environmentálnym problémom a prírodným hodnotám je nosným pilierom ochrany životného prostredia.

Program odpadového hospodárstva kladie veľký význam na separovaný zber, ktorý v obci prebieha len čiastočne. V obci je zavedený separovaný zber odpadu formou kontajnerov – množstvový zber, v súčasnosti sa separuje papier a plasty, zmesový komunálny odpad. Komunálny odpad – plasty, sklo odnáša firma Marius Pedersen, a.s. a nebezpečný odpad, elektroodpad – AKU – TRANS spol.s r.o., Nitra. Obec plánuje s rozšírením separácie pre nasledovné suroviny: textílie a kovy. Odvoz separovaného odpadu sa v obci realizuje od r. 2005. Zámerom obce je pokračovať v separovanom zbere oddelených zložiek komunálneho opadu s jeho rozšírením o ďalšie recyklovateľné komodity s následným využitím ako druhotnej suroviny k

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021 Trebušovce

docieleniu horeuvedených zámerov obce.

Pre dočasné skladovanie vzniknutých vyseparovaných odpadov je potrebné vybudovať zberný dvor na zber a zneškodňovania biologických odpadov kompostovaním. Biogicky rozložiteľné odpady z domácností budú zhodnocované kompostovaním na obecnom kompostovisku. Obec taktiež disponuje so zelenými plochami na kosenie v rozlohe 4,2 ha a taktiež 121 153m² záhrady v intraviláne obce. Prínosom tejto plánovanej aktivity bude zabezpečenie zlepšenia životného prostredia za účelom vytvorenia pevného základu trvalo udržateľného spoločenského a hospodárskeho rozvoja regiónu, zvýšenie kvality životných podmienok obyvateľstva. Cieľom je zároveň zabezpečenie lepších podmienok pre kvalitu života obyvateľstva (i obyvateľov okolitých obcí) vytvorením separovaného zberného dvoru a kompostovísk. Súčasne je to dôležitý krok pri dobudovaní technickej infraštruktúry v obci.

Množstvá odpadu - separovaný zber (2014)	Súčasnosť	Ukazovateľ
Celkové množstvo vyproduk.komunál./priem.odpadu v záujmovej oblasti:	16,876	T /rok
Celkové množstvo separovaného odpadu		
Z toho plasty	0,77	T /rok
Z toho sklo	1,46	T /rok
Z toho nebezpečný odpad	0,76	T /rok
Z toho papier	0,7	T /rok

Verejné priestranstvá, zeleň

Zeleň v rôznych podobách je významným činiteľom krajinného obrazu i obrazu obce. Plní funkcie ekologické, estetické i psychohygienické – tieho sú mimoriadne dôležité pre rozvoj odдыхovo-rekreačných funkcií. Úpravou verejných priestranstiev sa prispeje celkovo ku krajšiemu vzhľadu obce, obnoví sa malebnosť vidieckej krajiny a súčasne sa tým zvýšia opatrenia pre ochranu životného prostredia v obci.

Obec disponuje s prírodnými danosťami na rozvoj vidieckeho turizmu - poloha prírodnej rezervácie umožňuje aj vhodné náučno-kultúrne a výchovné využitie územia, ktoré v súčasnosti nie sú využité aj v dôsledku nedostatočnej úrovne jej estetického vzhľadu a základnej vybavenosti obce. K rozvíjaniu miestneho vidieckeho turizmu sú okrem prírodného bohatstva potrebné aj upravené verejné a súkromné priestranstvá v obci, ako základ zlepšenia kultúrneho a prírodného prostredia obce. Síce z hľadiska celoslovenského sa jedná o malú obec, ale jej obyvatelia sa snažia vytvárať príjemné prostredie nielen pre seba, ale aj pre návštevníkov krajiny.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

5. Analýza realizovaných opatrení

Analýza realizovaných opatrení sa zameriava na kvantifikáciu a hodnotenie dopadov realizovaných opatrení financovaných z verejných zdrojov alokovaných na ostatné podporné politiky v oblasti globálnych cieľov, cieľov ekonomickej a sociálnej kohézie a hlavných cieľov politik EÚ.

Konkurencieschopný a všestranne rozvinutý región je schopný efektívne využívať všetky zdroje (vnútorné i mimoregionálne) pri zachovaní prírodných, kultúrnych a historických hodnôt, pamiatok regiónu a životného prostredia. Nižšie uvedená tabuľka obsahuje v minulosti realizované projekty s uvedením názvu projektu, roku realizácie, zdrojov, výsledkov a dopadov.

<i>Rok realizácie</i>	<i>Názov opatrenia</i>	<i>Zdroje financií</i>	<i>Výsledky</i>	<i>Dopady</i>
2009	Rekonštrukcia a modernizácia obecného úradu (exterier)	EPFRV	Úprava časti kultúrneho domu	Zlepšenie kvality časti budovy
2008-2010	Zabezpečenie zásobovania južnej časti okresu Veľký Krtíš pitnou vodou	- Grant ISPA 70% - Štátny rozpočet 25% - Konečný prijímateľ 5%	Zavedená pitná voda v obci	Zlepšila sa kvalita života
2013	Oplotenie a spevnené plochy cintorína	EPFRV	Výmena oplotenia	Zlepšenie oplotenia cintorína a ochrany objektu
2014	Základné služby pre vidiecké obyvateľstvo (Vysokorýchlostný internet)	EPFRV	Vysokorýchlostný internet	Zvýšenie životnej úrovne v oblasti internetizácie
2015	Obnovme si svoj dom - rekonštrukcia kostola	Ministerstvo kultúry SR – štátny rozpočet	V procese realizácie príprav	V procese realizácie príprav
2015	Zachovanie tradícií	BBSK	Organizácia obecných slávností	Spoločenská udalosť v obci

6. SWOT analýza

Z analýzy rozvojového hospodárskeho potenciálu, ľudských zdrojov a ekonomiky obce je vypracovaná SWOT analýza:

- ľudské zdroje
- ekonomika
- doprava, infraštruktúra a telekomunikácie
- životné prostredie
- poľnohospodárstvo
- cestovný ruch

Východiskom pre SWOT analýzu sú výsledky realizovaného auditu zdrojov. Jej cieľom je zovšeobecnenie, zhrnutie a usporiadanie týchto výsledkov podľa silných a slabých stránok doterajšieho vývoja a podľa príležitostí a ohrození ďalšieho vývoja.

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<i>Ľudské zdroje</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Vysoká ponuka pomerne lacnej pracovnej sily prevažne v robotníckych profesiách – časté sezónne práce v poľnohospodárstve • Dvojazyčnosť obyvateľstva v prihraničnom regióne • Ľudová kultúra, tradície a remeslá (využitie pri rozvoji vidieckeho cestovného ruchu) • Aktivita a záujem mladých ľudí o spoločenské aktivity • Aktívny spoločenský život 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoká miera nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti • Veľký úbytok kvalifikovaných síl (stredoškolské vzdelanie, VŠ vyučenie) • Migrácia mladých ľudí z okresu za prácou • Malý záujem o prácu dlhodobo nezamestnaných • Nízka životná úroveň • Slabá kúpyschopnosť obyvateľstva • Nedostatok vhodných bytov pre sociálne slabé vrstvy obyvateľov, • Starostlivosť o dôchodcov
<i>Ekonomika</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Vhodné prírodné, klimatické a kultúrne podmienky pre rozvoj cestovného ruchu • Vhodné podmienky pre vidiecku turistiku 	<ul style="list-style-type: none"> • Slabá ekonomická vyspelosť • Roztrieštení podnikatelia (neorganizovanosť) • Chýbajúci kapitál • Nedostatočné využitie alternatívnych zdrojov energie

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

<ul style="list-style-type: none"> • Geografická poloha okresu (cezhraničná spolupráca) • Voľné výrobné priestory 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočné rozvinutie a propagácia vidieckeho turizmu
---	---

Doprava, infraštruktúra a telekomunikácie

<ul style="list-style-type: none"> • Blízkosť maďarských hraníc • Vybudovaný vysokorýchlostný internet 	<ul style="list-style-type: none"> • Úpadok kvality a kvantity verejnej dopravy v regióne • Absencia rýchlostnej komunikácie • Nevyhovujúci stav telekomunikačných sietí a dostupnosť mobilných sietí • Havarijný stav cestnej komunikácie do susednej obci Lesenice
--	--

Životné prostredie

<ul style="list-style-type: none"> • Krajinársky a prírodné hodnotné územie • Množstvo zachovalých kultúrnych a historických pamiatok • Prírodné, historické a kultúrne podmienky pre rozvoj cestovného ruchu-vidieckeho turizmu • Čisté životné prostredie – ovzdušie • Hraničná rieka Ipeľ 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok kvalitnej pitnej vody • Znečistené povrchové vody • Absencia kanalizácie a ČOV, vodovodu • Slabá uvedomelosť v separovaní odpadov, • Absencia kompostovania biologických odpadov a komunálneho odpadu • Vznik „čierných“ skládok odpadov
---	--

Poľnohospodárstvo

<ul style="list-style-type: none"> • Podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva - vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy • Podmienky pre pestovanie energetických plodín • Podmienky pre rozvoj agroturistiky a vidieckeho turizmu • Poľovníctvo 	<ul style="list-style-type: none"> • Diverzifikácia poľnohospodárstva, hlavne v zimnom období (sezónny charakter pracovných príležitostí) • Roztrieštenosť pozemkového vlastníctva a nedostatočne rozvinutý trh s pôdou • Nízka konkurencieschopnosť
--	---

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

<ul style="list-style-type: none"> • Veľké množstvo lesov – ťažba dreva 	<p>v dôsledku nízkej produktivity a nerozvinutej infraštruktúry</p>
<i>Cestovný ruch</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Prírodné danosti vidieckeho prostredia • Národná kultúrna pamiatka – kostol sv. Ladislava • Geografická poloha okresu (cezhraničná spolupráca s MR) • Podmienky pre rozvoj agroturistiky 	<ul style="list-style-type: none"> • Slabý destinačný marketing v oblasti cestovného ruchu • Ťažká dostupnosť územia-nekvalitná dopravná infraštruktúra • Chýbajúce atraktivity a nedobudovaná infraštruktúra cestného ruchu • Nevybudované cyklistické trasy, športový areál

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

<i>Príležitosti</i>	<i>Hrozby</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a progóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce • Finančné zdroje EÚ, SR, VÚC • Nové programovacie obdobie 2015-2021 • Zvyšovanie kompetencií samosprávy • Otvorené hraničné prechody (rozvoj cestovného ruchu, podnikania, cezhraničná spolupráca, nákladná doprava, cykloturistika) • Rozvoj kultúrno - spoločenských aktivít, práca s mládežou • Starostlivosť o sociálne slabšie skupiny obyvateľstva • Ochrana životného prostredia povodia rieky Ipeľ, zavedenie ekologických zásahov • Obecné budovy, ktoré nie sú využívané • Zachovalé prírodné prostredie • V spolupráci s blízkymi obcami možnosti celoročnej ponuky atraktivít v cestovnom ruchu • Dostatok plôch pre výstavbu domov, športových areálov • Atraktívne prostredie s potenciálom príťažlivosti vyšších príjmových skupín obyvateľov do obce 	<ul style="list-style-type: none"> • Presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov • Pokračujúce neriešenie disparít zaostávajúcich regiónov • Nestabilná a často sa meniacia legislatíva • Pokračujúci nepriaznivý demografický vývoj • Pokračujúca slabá kúpyschopnosť obyvateľstva – stagnácia malých podnikateľov v oblasti obchodu a služieb • Sťahovanie inštitúcií z okresu • Vysoký počet neschválených projektov, zdĺhavý hodnotiaci proces • Nedobudovanie infraštruktúry • Nedostatok financií pre údržbu a starostlivosť o pamiatky • Možnosť narušenia environmentálnej rovnováhy vplyvom nedobudovanej kanalizácie • Opustenie vidieckeho štýlu života a postupný zánik tradícií • Absencia železničnej siete a prepravy v okrese V. Krtíš

7. Hlavné faktory rozvoja

Hlavnými faktormi rozvoja sú:

1. zlepšenie dostupnosti regiónov a dovybavenie územia infraštruktúrou,
2. rozvoj ľudského potenciálu a efektívne využitie pracovných síl,
3. využitie, reštrukturalizácia, rozvoj produkčného potenciálu a zvyšovanie inovačnej kapacity regiónov
4. zachovanie a ochrana životného prostredia v obci

Hlavné faktory rozvoja obce:

- skvalitnenie a modernizovanie infraštruktúry
- zhodnotenie a propagácia atraktivít obce a lepšie využívanie danosti územia
- zvýšenie ponuky služieb cestovného ruchu
- efektívnejšie využívanie možnosti poľnohospodárstva
- rozvoj v odvetviach obchodu, služieb, turizmu, rekreácie
- rozvoj cezhraničnej spolupráce
- zvýšenie miery zamestnanosti
- zvýšenie kvalifikačnej úrovne pracovnej sily
- zvýšenie životnej úrovne
- zlepšenie spoločenského a kultúrneho života
- nepoškodené životné prostredie

Obec katastrálnym územím patrí do oblasti Stredného Poiplia. Táto oblasť je trvale poznačená nepriaznivou demografickou štruktúrou, prudkým nárastom agrárnej a lesnej nezamestnanosti, zníženou tvorbou nových pracovných miest, reálnych príjmov, nedostatočnou dopravnou dostupnosťou, neefektívnou komunikáciou a koordináciou aktivít bez aktívneho zapájania občanov vidieka.

Na základe uvedených nedostatkov je preto potrebné urýchlene vyriešiť a skvalitniť rozvoj vidieckeho priestoru a s využitím jeho dostupného potenciálu (prírodný, kultúrny, ekonomický, sociálny...) vytvoriť jeden prosperujúci, atraktívny, kultúrny, integrovaný, podporovaný funkčnou infraštruktúrou a dostupnou občianskou vybavenosťou, harmonický celok.

8. Stratégia rozvoja obce

Východiská stratégie rozvoja obce:

- **rozvojové stratégie na vyššej úrovni** v štruktúre regionálneho rozvoja (Národného strategického regionálneho rozvoja Slovenskej republiky 2020/30, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK).
- **výsledky socio-ekonomickej analýzy**, SWOT analýza a analýzy kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja obce
- **určenie nevyhnutných potrieb**, ktoré vyplývajú z platnej legislatívy

Ciele a priority:

Globálnym cieľom PHSR je podporiť vyvážený rozvoj v obci Trebušovce prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti

Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálne-trhového a trvalo-udržateľného prostredia, a to zlepšením ekonomických a sociálnych podmienok obyvateľstva, zvýšením atraktivity obce, rozvojom cestovného ruchu a podporou a ochranou životného prostredia.

Priority obce

Pre zabezpečenie naplnenia a dosiahnutia strategického cieľa rozvoja obce Trebušovce je potrebné dosiahnuť naplnenie cieľov v jednotlivých prioritných rozvojových oblastiach:

- ***Dobudovanie a modernizácia infraštruktúry***
- ***Sociálno- ekonomický rozvoj obce***
- ***Ochrana a starostlivosť o životné prostredie***
- ***Rozvoj turizmu a cestovného ruchu***
- ***Podpora propagácie a informovanosti***

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov.

9. Priority obce

- **Dobudovanie a modernizácia infraštruktúry**

Prostredníctvom realizácie prípravy technických podmienok a rekonštrukciou infraštruktúry pre stabilizáciu a rozvoj technickej, sociálnej a kultúrnej infraštruktúry, vrátane majetkového vysporiadania pozemkov a objektov, investícií do dopravnej a modernejšej informačnej infraštruktúry pre efektívne zapojenie miestnych občanov do aktívneho spoločenského života vytvoriť energetické zázemie obce a tým prilákať a stabilizovať podnikateľské prostredie v obci.

- **Sociálno- ekonomický rozvoj obce**

Rozvoj ľudských zdrojov sa dotýka sociálnej infraštruktúry obce a zamestnanosti. V rámci sociálnej oblasti je to zabezpečenie súladu potrieb občanov so základnými podmienkami, ktoré obec môže ponúkať na uspokojenie ich primárnych a sekundárnych potrieb a tým súčasne vytvárať priaznivé sociálne podmienky pre sociálne odkázaných ľudí a zabezpečiť dôstojný život v primeranom sociálnom prostredí.

- **Ochrana a starostlivosť o životné prostredie**

Obec bude vytvárať predpoklady pre zníženie negatívnych dopadov a vplyvov na životné prostredie s dôrazom na jeho ochranu ako i využitia najnovších technológií v oblasti úspor energií a ich ekologickej výroby.

- **Rozvoj turizmu a cestovného ruchu**

Ekonomický potenciál daného regiónu predstavuje spolupôsobenie v regióne sa nachádzajúcich ľudských zdrojov, kapitálu a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností regiónu a determinantom životnej úrovne jeho obyvateľstva. Aktivizácia, resp. využitie ekonomického potenciálu regiónu závisí od viacerých faktorov. Okrem dopytu sú to predovšetkým ekonomicko-technické parametre výrobných zariadení alokovaných v regióne, konkurencieschopnosť ich potenciálnej produkcie, kvalita a dostupnosť pracovnej sily a pod. Úroveň tohto potenciálu a stupeň jeho využitia sa priamo odzrkadľuje v ekonomickej výkonnosti regiónu.

Cestovný ruch môže byť v budúcnosti významným rozvojovým zdrojom pre obec.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Odvetvia cestovného ruchu, hlavne vidiecky turizmus a agroturistika, budú integrálnou súčasťou miestnej ekonomiky a ich rozvoj bude založený na aktívnej ponuke prírodného a kultúrno-historického potenciálu obce a regiónu pri rozširovaní a skvalitňovaní obchodu a služieb. Cieľom obce je rozšíriť a vytvoriť podmienky pre vidiecku turistiku a agroturistiku so základnými službami, vrátane možnosti cykloturistiky. V širšom slova zmysle pod týmto termínom rozumieme aj ponuku možností kultúrneho, športového a spoločenského vyžitia a tiež príležitosti k sebarealizácii.

- **Podpora propagácie a informovanosti**

Tvorba propagácie a podmienok pre efektívnu informovanosť medzi obyvateľmi obce, samosprávou a inými subjektmi, pre turistov a návštevníkov obce

- skvalitnenie poskytovania informácií na verejných tabuliach
- tvorba a vydanie propagačných materiálov pre obyvateľov
- programy rozvoja informačného systému v obci a regióne
- tvorba propagačných materiálov pre návštevníkov a turistov
- programy rozvoja informačného systému v obci a regióne pre oblasť turizmu

PROGRAMOVÁ A REALIZAČNÁ ČASŤ

10. Opatrenia a aktivity

V nasledovnej tabuľke uvádzame jednotlivé priority a súčasne i opatrenia a aktivity, ktoré slúžia na dosiahnutie stanovených priorít obce:

Priorita č. 1: Dobudovanie a modernizácia infraštruktúry

Aktivita:	Rekonštrukcia interiéru kultúrneho domu v obci				
Zdôvodnenie:	Nevyhnutná je rekonštrukcia budovy, tj. výmena niektorých okien, výmena interiérových dverí, oprava tribúny, výmena podláh, zníženie stropu. Modernizácia a dovybavenie kultúrneho domu pre kultúrno- spoločenské potreby miestnych obyvateľov a návštevníkov.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	X	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	130.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2017				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

Aktivita:	Výstavba amfiteátra v obci Trebušovce				
Zdôvodnenie:	Výstavba amfiteátra na účely zlepšenia možností usporiadania kultúrnych podaní a zlepšenie spoločenského života.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	X	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	130.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2017				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Aktivita:	Rekonštrukcia verejného osvetlenia				
Zdôvodnenie:	Potrebná je výmena svietidiel a svetelných zdrojov, káblov a prevedenie ostatných prác na základe technickej dokumentácie.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	X	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	250.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2018				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Aktivita:	Vybudovanie klubu dôchodcov				
Zdôvodnenie:	Vybudovanie klubu dôchodcov pre kultúrno-spoločenské potreby miestnych seniorov.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	
Predpokladaný rozpočet v EUR	50.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Aktivita:	Rekonštrukcia miestného rozhlasu				
Zdôvodnenie:	Jedná sa o výmenu reproduktorov a stĺpov, prevedenie zemných prác a ostatných prác súvisiacich s výmenou.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	300.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2018				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

Aktivita:	Rozšírenie a rekonštrukcia parkoviska pri cintoríne				
Zdôvodnenie:	Potrebná je rekonštrukcia parkoviska pri cintoríne, terénne úpravy a vytvorenie parkoviska pre osobné autá.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	120.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2019				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Aktivita:	Dobudovanie a zveľadenie parku v obci				
Zdôvodnenie:	Revitalizácia parku obce pre skrášlenie, modernizáciu a dobudovania, ktorá bude zodpovedať parametrom a štandardom pre jej užívanie.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	
Predpokladaný rozpočet v EUR	250.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2018 - 2019				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

Aktivita:	Výstavba detského ihriska v obci Trebušovce				
Zdôvodnenie:	Výstavba detského ihriska pre vytvorenie možností trávenia voľného času detí.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	
Predpokladaný rozpočet v EUR	50.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2018				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Aktivita:	Výstavba multifunkčného ihriska				
Zdôvodnenie:	Výstavba multifunkčného ihriska a vytvorenie priestoru na športové aktivity pre deti, mládež a obyvateľov obce.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	250.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

Aktivita:	Rekonštrukcia a reštaurovanie rímskokatolíckeho kostola Sv. Ladislava				
Zdôvodnenie:	Je potrebná komplexná rekonštrukcia kostola, výmena strechy, okien, dverí, zavedenie nového kúrenia, statika kostola. Reštaurovanie malieb, sôch, obrazov a oltára.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	700.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Aktivita:	Výstavba kanalizácie v obci Trebušovce				
Zdôvodnenie:	Vybudovanie verejnej kanalizácie pre potreby odvodu spotrebovanej a odpadovej vody, ktoré bude zodpovedať hygiene a štandardom pre jej čistenie.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	
Predpokladaný rozpočet v EUR	500.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Aktivita:	Vybudovanie verejnej ČOV				
Zdôvodnenie:	Vybudovanie verejnej ČOV pre potreby úpravy odpadovej vody, ktoré bude zodpovedať hygiene a štandardom pre jej spracovanie a kolobeh.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	500.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Aktivita:	Budovanie a modernizácia ostatnej verejnej infraštruktúry				
Zdôvodnenie:	Budovanie a modernizácie ostatnej verejnej infraštruktúry pre potreby obyvateľstva v oblasti potrieb a záujmov, ktorá bude zodpovedať parametrom a štandardom pre užívanie.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	
Predpokladaný rozpočet v EUR	250.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

Aktivita:	Budovanie / rekonštrukcia miestnych komunikácií				
Zdôvodnenie:	Budovanie a rekonštrukcia miestnych komunikácií v správe obce				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	
Predpokladaný rozpočet v EUR	200.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Aktivita:	Budovanie chodníkov				
Zdôvodnenie:	Vybudovanie a údržba miestnych chodníkov				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	
Predpokladaný rozpočet v EUR	100.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Aktivita:	Zvýšenie bezpečnosti v obci vybudovaním kamerového systému				
Zdôvodnenie:	Vybudovanie kamerového systému v správe obce pre zabezpečenie poriadku a ochrany majetku.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	
Predpokladaný rozpočet v EUR	100.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Aktivita:	Ľudový dom s remeselným dvorom				
Zdôvodnenie:	Rekonštrukcia ľudového domu s remeselným dvorom za účelom rozvoja turistiky v obci Trebušovce				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	
Predpokladaný rozpočet v EUR	100.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2021				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

Priorita č. 2: Sociálno – ekonomický rozvoj obce

Aktivita:	Zavedenie systému sociálnej starostlivosti v obci – opatrovateľská služba				
Zdôvodnenie:	Poskytovanie služieb starostlivosti pre zostarnutých, chorých, telesne postihnutých na zmiernenie dopadu ich situácie a začleňovanie do diania obce.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X		X
Predpokladaný rozpočet v EUR	130.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2021				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Aktivita:	Realizácia projektu terénnej sociálnej práce				
Zdôvodnenie:	Poskytovanie terénnych služieb starostlivosti pre sociálne znevýhodnených obyvateľov na zmiernenie dopadu ich situácie a začleňovanie do diania obce.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X		X
Predpokladaný rozpočet v EUR	130.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2021				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Aktivita:	Realizácia kultúrno – spoločenských podujatí				
Zdôvodnenie:	Podpora kultúrno-spoločenskej aktivizácie pre rozvoj kultúrno- spoločenského života obce, regiónu, apod.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X		X
Predpokladaný rozpočet v EUR	20.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2021				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Aktivita:	Rozvoj partnerstiev obcí				
Zdôvodnenie:	Podpora programov budovania partnerských vzťahov s družobnou obcou pre výmenu skúseností, rozvoj kultúrno-spoločenskej úrovne obyvateľov, utužovanie vzťahov, posilňovanie vzájomných väzieb, ap.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X		X	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	50.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

Aktivita:	Podpora ďalších programov rozvoja kultúrno- spoločenskej úrovne obyvateľov				
Zdôvodnenie:	Podpora ďalších programov rozvoja kultúrno-spoločenskej úrovne obyvateľov pre rozvoj kultúrno-spoločenského a verejne prospešného života obce, regiónu, apod.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X		X
Predpokladaný rozpočet v EUR	20.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2021				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

Priorita č. 3: Ochrana a starostlivosť o životné prostredie

Aktivita:	Odstraňovanie nelegálnych skládok odpadu				
Zdôvodnenie:	Odstraňovanie čiernych skládok odpadu v obci aj mimo obce, prijatie opatrení na zamedzovanie ich tvorby				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	25.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2021				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Aktivita:	Vybudovanie a vybavenie zberného dvora				
Zdôvodnenie:	Tvorba prostredia pre zber a separovanie TKO, vybudovanie kompostoviska. Zvýšiť ekologickú čistotu územia obce, zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva. Zamedziť znečisťovaniu životného prostredia a podzemných vôd. Zníženie množstva odpadov, druhotné využívanie separovných surovín a dosiahnuť čistejšie životné prostredie				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	
Predpokladaný rozpočet v EUR	200.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Aktivita:	Vybudovanie skládky bio – odpadu - kompostovisko				
Zdôvodnenie:	Tvorba prostredia pre vybudovanie kompostoviska na spracovanie biologického odpadu domácností				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	X	
Predpokladaný rozpočet v EUR	180.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

Priorita č. 4: Rozvoj turizmu a cestovného ruchu

Aktivita:	Vybudovanie a údržba cyklotrasy				
Zdôvodnenie:	Vybudovanie a údržba cyklotrasy pre potrebu rekreácie a relaxu občanov, návštevníkov a turistov v obci a okolí				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	X	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	50.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

Priorita č. 5: Podpora propagácie a informovanosti

Aktivita:	Skvalitnenie poskytovania informácií na verejných tabuliach a v miestnej tlači				
Zdôvodnenie:	Skvalitnenie poskytovania informácií na verejných tabuliach a v miestnej tlači.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X			X
Predpokladaný rozpočet v EUR	10.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby.				

11. Opis rozvojovej stratégie

Definovanie rozvojovej stratégie obce nadväzuje na výsledky komplexných analýz a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo prinajmenšom zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Rozvoj obce je chápaný ako jej hospodársky rozvoj, predovšetkým ako hospodársky rast. Malo by ísť hlavne o taký rozvoj, ktorý neničí vlastnú surovinovú a ľudskú základňu, zachováva životné prostredie, teda o trvaloudržateľný.

Medzi záujmy obce patrí zlepšenie kvality života svojich občanov, budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry, zvyšovať rozmanitosť krajiny, ako aj kultúrneho dedičstva z hľadiska trvaloudržateľného rozvoja vidieka, prezentácia obce z hľadiska rozvoja oblasti cestovného ruchu. Obec Trebušovce si stanovila konkrétne aktivity - akčné plány, ktoré predstavujú súbor konkrétnych projektov a aktivít smerujúcich k naplneniu nosnej vízie a rozvojových cieľov obce.

PERSONÁLNE A FINANČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE

12. Zabezpečenie realizácie PHSR

Po schválení PHSR nastáva vlastná realizácia PHSR, jeho opatrení a úloh. Uskutočnenie aktivít uvedených v PHSR predpokladá určité finančné a inštitucionálne a organizačné zabezpečenie.

PHSR je potrebné podrobiť každoročnému posúdeniu v odborných komisiách a tak aktualizovať plán aktivít na nasledujúci rok. PHSR je živý dokument, ktorý je potrebné aktualizovať a upravovať podľa akútnych potrieb či možností financovania.

Strategické plánovanie podpory rozvoja obce je charakteristické najmä:

- orientáciou podpory na dosiahnuté efekty,
- hierarchickým usporiadaním cieľov,
- riadením na základe procesov,
- permanentným monitorovaním a vyhodnocovaním efektov,
- permanentným učením sa a inováciou,
- rozvíjaním partnerstiev,
- zodpovednosťou voči verejnosti

Na základe poznatkov o efektívnosti a účinnosti vynaložených nákladov sa budú iniciovať inovačné zlepšenia v rámci stanovovania cieľov v obci. Informácie o účinnosti a efektívnosti vynakladaných prostriedkov sú nenahraditeľným zdrojom permanentného rozširovania poznatkov v oblasti podpory rozvoja obce.

Finančné zabezpečenie realizácie PHSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Niektoré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, väčšina si však vyžaduje väčší objem finančných prostriedkov, ktoré nebude možné realizovať vo vlastnej réžii a budú si vyžadovať náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi.

Finančné prostriedky, ktoré je možné použiť na realizáciu projektových zámerov môžeme rozdeliť na tri zdroje: verejné zdroje, súkromné zdroje, fondy Európskej únie.

- **Verejné zdroje** – Jedná sa o **rozpočet obce**, príp. štátny rozpočet. V súčasnosti je výška verejných zdrojov obmedzená, preto sa investície z verejných zdrojov zameriavajú najmä na riešenie akútnych situácií, havarijných stavov a pod. Okrem toho sú k dispozícii aj dotácie zvýťážku lotérií, štátne dotácie z účelových fondov, financie z Národných projektov, nadácie, neinvestičné fondy, účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR a pod.
- **Súkromné zdroje** – Investovanie súkromných finančných zdrojov do neziskových aktivít je v súčasnosti ojedinelé, hoci súkromné prostriedky sú najjednoduchšou formou investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov.
- **Fondy Európskej únie** – Po vstupe SR do EÚ môžu obce a mestá získavať finančné prostriedky z fondov EÚ, ktoré mohli využiť v programovom období 2007 – 2013, tak ako aj v programovom období 2014 – 2020. V programovom období 2014 – 2020 čerpá Slovenská republika zdroje z fondov EÚ na základe dokumentu Partnerská dohoda SR na obdobie 2014 až 2020. V uvedenom programovom období je Kohézna politika EÚ realizovaná prostredníctvom cieleného smerovania príspevkov z fondov EÚ na napĺňanie jej dvoch hlavných cieľov, ktorými sú Investovanie do rastu a zamestnanosti a Európska územná spolupráca.

Personálne zabezpečenie realizácie PHSR

Riadiacim orgánom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja na úrovni obce je obecné zastupiteľstvo. Výkonným orgánom pre prípravu a realizáciu rozvojových projektov a aktivít PHSR sú starosta obce, ním riadené inštitúcie obce, prípadne vybraní partneri a investori projektov, vykonávatelia aktivít, ktorí tvoria pracovný tím pre implementáciu PHSR. Výkonné orgány zodpovedajú za systém riadenia PHSR a v prípade čerpania pomoci EÚ a dotácií i za systém riadenia pomoci, formálne s účelovo správne čerpanie dotácií a použitie úverových zdrojov.

Činnosť orgánov zodpovedajúcich za systém riadenia PHSR by mala smerovať k príprave projektov, koordinácii jednotlivých aktivít a realizácii samotných projektov. Zodpovednosť za realizáciu jednotlivých projektov je definovaná v kapitole Opatrenia a activity.

Realizácia PHSR vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov obecného úradu, ktorí budú na ďalšie obdobie, iniciovať a navrhovať úpravy, zmeny a iniciovať a dopĺňať nové opatrenia a aktivity PHSR podľa potreby v budúcnosti. Na základe navrhovaných úprav PHSR bude táto aktualizácia schválená obecným zastupiteľstvom.

Podmienky pre úspešnú realizáciu navrhovaných priorít:

- Existencia PHSR obce, mikroregiónu, kde budú tieto priority zahrnuté
- Vyčlenenie prostriedkov v rozpočte na kofinancovanie projektov
- PHSR pripravený za účasti zástupcov všetkých sektorov (princíp partnerstva)

13. Monitorovanie a hodnotenie PHSR

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR,
- každoročné spracovanie plánu aktivít na nasledujúce obdobie
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PHSR.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Po implementácii bude pracovná skupina plniť aj funkciu monitorovania a hodnotenia. Konkrétne pôjde o sledovanie vývoja, smerovania a zmien vonkajších podmienok v obci, požiadaviek obyvateľov, ako aj požiadavky ďalších cieľových skupín (návštevníkov, investorov a podnikateľov). V procese monitorovania sa zhromažďujú údaje o realizovaných projektoch. Na základy výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov.

Cieľom monitorovania pracovnou skupinou bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období. Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny. Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy. Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Hodnotenie sa opiera o monitorovacie činnosti, ktoré mu poskytujú nevyhnutné informácie.

14. Záver

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je spracovaný na báze viacerých dokumentov a v súlade s príslušnými zákonnými predpismi a metodikou na vypracovanie PHSR. Časť PHSR je zameraná na komplexnú analýzu v oblastiach ako demografia, nezamestnanosť, hospodársku oblasť, sociálnu a technickú infraštruktúru a iné oblasti, ktoré popisujú a analyzujú súčasný stav v obci, ktorý je detailnejšie rozpracovaný v SWOT analýze popisujúcej silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. PHSR je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom pre zabezpečovanie zásadných aktivít rozvoja v zmysle definovaných cieľov, priorít, opatrení a financovania.

PHSR je otvoreným dokumentom, spracovaným na úrovni poznania a hodnotenia vývoja obce, jej potenciálu a perspektív. Je živým dokumentom, ktorý je potrebné v priebehu realizácie pravidelne vyhodnocovať na zasadnutiach obecného zastupiteľstva a aktualizovať v termínoch podľa jeho rozhodnutia. Bude sa realizovať v podmienkach existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognózy očakávaného vývoja obce i regiónu.

Zodpovednosť za administratívne zabezpečenie a za postupnú realizáciu jednotlivých aktivít obsiahnutých v PHSR má Obecné zastupiteľstvo obce Trebušovce ako kolektívny riadiaci orgán, starosta obce a príslušné komisie zriadené pri obecnom zastupiteľstve. Predpokladom pre úspešnú realizáciu rozvojových zámerov obce je aktívny prístup volených zástupcov v obecnom zastupiteľstve pri vecnom schvaľovaní jednotlivých úloh a využívaní dostupných možností financovania plánovaných aktivít.

Úspešnosť realizácie stanovených zámerov však bude v prvom rade závisieť od aktívnej účasti a podpory všetkých obyvateľov obce pri koordinovaní jednotlivých aktivít obecným zastupiteľstvom.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Demandice bol schválený a uvedený do praxe rozhodnutím obecného zastupiteľstva.

Hlavnou myšlienkou tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť spoločnosti, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí, presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja.

Použitá literatúra a zdroje

- Literárno-vlastivedný slovník obcí okresu Veľký Krtíš. PhDr. Anton Hupka, Miestny odbor MS vo Veľkom Kríši, 1995.
  - Magyarország kistérségei. Nógrád megye. Balassagyarmat és térsége. Ceba Kiadó . 1999
  - Múltunk emlékei, honismereti – műemlékvédelmi – turisztikai – magazin. 2. évfolyam, 4. szám, július 2003.
  - Novohrad. Regionálna vlastivedná monografia. Príroda. Zostavil Ján Sloboda. Vydavateľstvo Osveta, n.p. Martin, 1985.
  - Csáky Károly, Nógrád tájakon
  - Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2014 - 2020
  - Národný strategický referenčný rámec SR 2007 – 2013
  - Partnerská dohoda SR na roky 2014 –2020 – návrh
  - Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011. Štatistický úrad SR, 2012.
  - Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
  - Zákon č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
  - Zákon č. 539/2008Z.z. o podpore regionálneho rozvoja
  - <http://www.obce.info>
  - <http://www.statistics.sk>
  - <http://e-obce.sk>
  - <http://www.trebusovce.sk>
-
- Osobné stretnutia a konzultácie a získavanie údajov priamo z OcU Trebušovce
  - Štatistické informácie - Štatistický úrad Krajská správa v Banskej Bystrici
  - Sčítanie ľudu, domov a bytov 2011
  - CD – ROM – Obce Banskobystrického kraja – rok 2011, Štatistický úrad SR – Krajská správa v Banskej Bystrici
  - Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK na obdobie 2014-2020

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

Príloha

Výpis z Uznesenia obecného zastupiteľstva o schválení Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 - 2021 obce Trebušovce, zo dňa .....

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2015 – 2021
Trebušovce**

PHSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude pravidelne ročne vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Odsúhlasené na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa .....
Uznesenie č.

Vypracovala
Mgr. Marta Krnáčová
v spolupráci s pracovnou skupinou obce Trebušovce
2015